

Drábik János
A magyar demokrácia
Önrendelkező társadalom vagy létező demokrácia?

A Magyarországon is bevezetett létező demokrácia bukott rendszer, mert tartalmilag a diktatúra egyik változatának, azaz demokratikus formákat és eljárásokat is használó diktatúrának – **demokratúrának** - bizonyult. A **demokratúra** kívül demokrácia, belül pedig diktatúra. A magyar társadalom által kipróbált és megtapasztalt létező demokrácia azért bizonyult demokratúrának a valóságban, mert a szervezett magánhatalom uralmi formájaként lehetővé tette a nemzetközi pénzvagyonos réteg és hazai kiszolgálói számára a szabadsággal való visszaélés szinte korlátlan szabadságát. (A társadalom csődbejuttatásának, eladásításának és a közvagyon privatizációs kiárusításának a tényei ezt kellően bizonyítják.) E rendszer meghonosító - a gazdasági és pénzügyi esélyegyenlőség teljes felszámolásával - az eddig ismert legnagyobb vagyoni különbségeket vezették be hazánkban. Ugyanilyen szélsőséges vagyoni-és pénzügyi viszonyokat hozott létre a nemzetközi pénzügyi közösség - a pénzrendszer és a multinacionális cégek tulajdonosa - a többi demokratikusnak nevezett országban és világszinten is a kamatkapitalizmus, valamint a szabad kereskedelem globalizálásával. Ez tehát a létező demokrácia a gyakorlatban nálunk és a nagyvilágban.

Az elméleti demokrácia pedig - mint a közjóra és az igazságos társadalomra vonatkozó idealista elképzelések, mint az elvont lehetőségek, erkölcsi elvárások és normatív igények, mint a szükségszerűségek és valószínűségek többé-kevésbé tudományosan végig gondolt eszmerendszere - **utópiának**, kívánatos, de megvalósíthatatlan vágyalomnak bizonyult. E vonzó elmélet gyakorlati kudarcának legfőbb oka, hogy megvalósítói fokozatosan feladták a gazdasági és pénzügyi esélyegyenlőség folyamatos megújítását, végül teljesen lemondtak arról, hogy az elméleti demokráciának ezt az alapkövetelményét a valóságba is átültessék.

A megvalósult reál-demokrácia (a demosz, a nép uralma) szöszszerinti jelentésével ellentétben a pénzvagyonos réteg - egy elenyésző kisebbség - szervezett magánhatalma. A befektető és korporációs elit öröklődő vagyonára támaszkodva autokratikusan, sőt diktatőrikusan uralkodik a formális egyenlőség kulisszái mögött. A demokrácia megvalósult formái ezért nem érdemlik meg a piedesztálra emelést, azt a megszentelt státuszt, amelyben haszonélvezőik akarataból a függőhelyzetű tömegettájékoztató és a hivatalos tudományosság képviselőitől részesülnek. A létező demokrácia egyáltalán nem a kormányzás optimális rendszere, és globális szinten való elterjedése sokkal inkább pénzügyi-gazdasági és fegyveres erőszaknak tudható be, mint erkölcsi felsőbbrendűségének. A XXI-ik század kezdetén a létező demokrácia olyan ideológiává és társadalmi gyakorlattá alakult, amely katonai erőszak nélkül már nem tarthatna igényt arra, hogy valóságos társadalmi és kormányzati rendszer legyen.

A liberalizmus eredetileg a mindenegyes embert megillető emberi jogokat és politikai szabadságjogokat jelentette, amelyek csak a demokrácia társadalmi-politikai rendszerében érvényesülhetnek. Ezért a demokrácia és a liberalizmus kezdetől fogva összefonódott. De ahogyan a mindenegyes embert megillető egyéni és közösségi szabadságjogok, köztük a gazdasági esélyegyenlőséget biztosító jogok, a létező demokrácia körülményei közepette átalakultak a pénzvagyonos és korporációs réteg korlátlan gazdagodását biztosító előjogokká, ugyanúgy a liberális demokrácia is átalakult a fináncoligarchia szervezett magánhatalmát biztosító formális demokráciává. A vállalkozói szabadságon és gazdasági esélyegyenlőségen alapuló szabadverseny, a piac, vagy piacgazdaság pedig a pénzrendszert kisajátító - és azt a saját magán-monopóliumaként működtető - nemzetközi pénzügyi közösség uralma alá került. Ma már csak a pénzmonopolista elit érdekeit szolgáló verseny létezik és ez értendő a piac, vagy piacgazdaság elnevezés alatt. A gazdasági hatalom monopolizálásával a politikai hatalom is egy szűk elit kezében összpontosult, amelyet a létező demokrácia formális játékszabályai szerint – elsősorban a szervezett pénz hatalom és a korporációk érdekében –

működtet. A továbbiakban a létező demokrácia alatt az önmaga lényegét fokozatosan megtagadó „megvalósult liberalizmus” reál-demokráciáját, „demokratikus” diktatúráját, a demokráciát értjük.

A liberális demokrácia és a rendszerváltás

Az 1989-es rendszerváltás idején unos-untig idézték – közhellyé koptatva – Churchillnek azt az állítólagos kijelentését, hogy „a demokrácia a legrosszabb rendszer, kivéve az összes többit”. Ezt úgy pontosíthatjuk, hogy a megvalósult alibi-demokrácia valóban az egyik lehető legigazságtalanabb és legkártékonyabb társadalmi berendezkedés, de a brit politikus tévedett, mert van nála jobb rendszer: ez pedig a pénzügyi-gazdasági esélyegyenlőségre épülő – azt folyamatosan megújító - társadalmi-politikai önrendelkezés, amelyben az alulról jövő ellenőrzés nem teszi lehetővé, hogy a szervezett közhatalom, azaz az állam diktatúrája helyébe a szervezett magánhatalom uralma, a pénzviszonyok arctalan diktatúrája lépjen. A szervezett magánhatalom a pénzrendszert kisajátító fináncstőke és a tulajdonában lévő multinacionális korporációk pénzügyi-gazdasági hatalmát jelenti, amely kizárólag a profit szempontokat követi, s mivel monopolizálja a gazdaságot, ezért eredendően antidemokratikus. A nép uralma a gazdasági esélyegyenlőségen alapuló, az esélyegyenlőséget nemzedékenként megújító **önrendelkező társadalom**, amelyben a polgár az uralkodó elit szolgálatában álló manipuláló közvetítések és pártgépezeti torzítások nélkül - közvetlenül - dönthet minden általa fontosnak ítélt kérdésben. Erre az elektronikus világháló már technikai lehetőséget biztosít. Valójában ez lenne a demos, a nép uralma, de mivel ezt a fogalmat már lekötötték az alibi-demokrácia, vagyis a szervezett magánhatalom álcázott diktatúrájának - a demokráciának - a megjelölésére, ezért a valódi népuralom számára ma már más elnevezést kell használni. Ez az új megjelölés a **gazdasági esélyegyenlőséget folyamatosan megújító önrendelkező társadalom**. Ebben csak azok a vagyoni és társadalmi különbségek részesülnek védelemben, amelyek az egyes polgárok személyes teljesítményén alapulnak. Aki többet nyújt, annak többteljesítménye arányában jusson több vagyon és hatalom. Az önrendelkező társadalomban csak ezek a vagyoni és státuszbeli különbségek legitimek.

A liberális demokrácia eddig megvalósult változataiban képtelen volt megszüntetni a társadalmi, gazdasági és politikai egyenlőtlenséget, pedig a demokrácia, mint eszmerendszer, a szabadság-egyenlőség-testvériség jelszavával indult világtörténelmi hódító útjára. A szabadság az erőseknek kedvez, és lehetővé teszi az emberek megkülönböztetését képességeik és teljesítményük szerint. Az egyenlőség a gyengéknek kedvez, mert megvédelmezi azok érdekeit és értékeit – biztosítva alapvető szükségleteik kielégítését, - akik az erősekkel való versenyben alulmaradnának. A helyesen értelmezett egyenlőség a társadalmi felelősséggel párosult szabadság, mert elejét veszi annak, hogy az erősek hozzájussanak a szabadsággal való visszaélés korlátlan szabadosságához, és azt is megakadályozza, hogy az erősek elnyomják - pénzügyileg kifosszák - a gyengéket. Az egyenlőség ennyiben a szabadság korlátozása. Szabadság nélkül nincs előrehaladás a társadalomban, egyenlőség nélkül pedig nincs társadalmi igazságosság. A kettő közötti optimális viszony kialakításához viszont szükség van a testvériségre, a társadalmi szolidaritásra, arra, hogy az ember igénybe vegye legmagasabb rendű, önmagán is túlmutató képességeit, amelynek révén meg tudja találni a helyes arányt az erősek szabadsága és a gyengék védelmét szolgáló egyenlőség között. Mindebből következik, hogy a szabadság, egyenlőség és testvériség csak együtt válhat egy harmonikus társadalmi rend célkitűzésévé. Ha a három közül bármelyiket elhagyjuk, kiegyensúlyozatlan és igazságtalan társadalmi rend jön létre.

A három követelménynek együttesen kell meglennie. Egy autó, hacsak motorja van, de fékberendezése nincs (vagy az gyenge), akkor életveszélyes, állandóan karambolozik.

Vagyis az erőseket nem korlátozó társadalom az erők önkényéhez, diktatúrához vezet. A motor nélküli, vagy gyenge motorral rendelkező autó, amelynek csak fékberendezése van, viszont nem alkalmas a közlekedésre. Vagyis a kierőszakolt egyenlősdiire épülő társadalom mozgásképtelen, stagnálásra van ítélve. A társadalom harmonikus működéséhez a fejlődést segítő szabadságra (motorra) és a társadalmi felelősséget, igazságosságot érvényesítő egyenlőségre (fékberendezésre) egyformán szükség van. De a testvériség követelménye sem mellőzhető. Ez a jó autóvezetőt jelenti, aki megtalálja megfelelő arányokat, az optimális összhangot a motor és a fékberendezés működése, az útszél és az úti cél között. A létező demokrácia minden eddigi formája azért bukott meg, mert képtelen volt a gazdasági-pénzügyi esélyegyenlőséget biztosítani minden egyes ember számára, azaz fékberendezés nélküli járművé vált.

Állandó növekedés helyett fenntartható erőforrások

A gazdasági esélyegyenlőség mellőzése (fokozatos felszámolása), megakadályozta, hogy a létező demokráciában biztosítva legyen minden ember optimális fejlődése. Ehhez Földünk egészén az egy személyre és egy négyzetkilométerre eső energia- és élelmiszertermelés optimális arányaira, **a mindenegyus ember javát szolgáló erőforrások fenntarthatóságára – és nem az állandó növekedésre - van szükség.** Az emberiség létfeltételeit és a bioszféra egyensúlyát biztosító természeti-és humán erőforrások megőrzésére kell törekedni az úgynevezett „fenntartható növekedés” hajszolása helyett. Ez az ún. „fenntartható növekedés” is vég nélküli, és valójában nem fenntartható. Be kell végre látnunk, hogy nem lehetséges a végtelen növekedés véges földgolyónkon. A rákdaganathoz hasonló beteges növekedési kényszer a pénzrendszerbe feleslegesen beiktatott kamatos-kamat mechanizmus kényszeríti ki a reálgazdaságból. A szabad kereskedelem mai globális rendszerében a termelés azért folyik, hogy a pénzzel még több pénzt lehessen előállítani a gazdasági és kereskedelmi tevékenység közbeiktatásával. A pénzvagyom felhalmozásának pedig nincs felső határa. A fenntartható jelző valójában azt jelenti, hogy a pénzgazdaságban folyó tevékenységnek folyamatosan biztosítania kell a pénzvagyonosok számára a minden kockázat-és felelősségvállalás nélkül - pusztán az időmúlás alapján - járó kamathozamot. A kamatközpontú pénzgazdasággal ellentétben az igazi közgazdaság az emberi szükségletekre termel. Ezek a szükségletek természeti törvényeken alapulnak és végesek. Ezért a valódi közgazdaság lehetővé teszi a természeti és humán erőforrások optimális fenntarthatóságát, a pótolhatatlan nyersanyagok megőrzését, a természeti környezet megővését, és az emberiség megszabadítását a pusztító növekedési kényszeről.

A létező demokrácia legnagyobb hibája, hogy nem volt képes megszüntetni a társadalmi egyenlőtlenséget, s ez nem átmeneti fogyatékosága, hanem állandó és strukturális tulajdonsága. Tagadhatatlan, hogy valamennyi létező demokrácia lényegesen növelte a jövedelmi, a vagyoneosztási és a társadalmi státuszbeli különbségeket. Ma sem mutatkozik semmi jele annak, hogy a létező demokrácia a jövőben képes lenne csökkenteni vagy felszámolni őket. Az Egyesült Államokban például a legalacsonyabb jövedelmek, amelyek éppenhogy biztosítják a megélhetést, már több évtizede stagnálnak. Ugyanakkor a legmagasabb jövedelmi csoportok sajátítják ki maguknak a gazdasági növekedés teljes hasznát. Magyarországon a rendszerváltás óta a legalacsonyabb jövedelmű 10 százalék és a legmagasabb jövedelmű 10 százalék közötti különbség a 9-szeresére növekedett. A demokráciával foglalkozó legtöbb elmélet mellőzi azt a tényt, hogy a társadalmi egyenlőtlenség bizonyos formái a létező demokrácia lényegi sajátosságai. Egy száz szavazóból álló képzeletbeli demokráciában az 51 szavazóból álló többség kisajátíthatja a 49 szavazóból álló kisebbség vagyont. A többség ezt a vagyont el is oszthatja maga között. Ha viszont a választás napján egy szavazó beteg, akkor ez a többség elveszítheti ezt a jogát. Ha a

többség mondjuk 62-ből áll, akkor már kevesebb vagyont vonhat magához, s egy 99 főből álló többség már csak egyetlen személy vagyont vehetné el. A gyakorlatban egy 2/3-os vagy 3/4-es koalíció könnyedén érvényesítheti akaratát a kisebbséggel szemben. Például a többség kizárhatja a kisebbséget a munkaerőpiacról, vagy számára kedvező munkajogi szabályokat írhat elő. Minden demokrácia arra csábítja a többséget, hogy előnyöket szerezzen a maga számára a kisebbség hátrányára.

A gyakorlatban valamennyi létező liberális demokrácia, olyan megosztott, duális társadalom, ahol létezik egy érdekei védelmére nem képes, marginalizálódott kisebbség. A múltban a konzervatív arisztokrácia attól félt: a demokrácia lehetővé teszi, hogy a szegény többség elvegye a gazdagok vagyont és azt valamilyen formában szétossza. A történelmi valóság azonban ennek az ellenkezőjét bizonyítja. A nyugati demokráciákban az átlag emberek nem fordulnak az irányító elit ellen. Sokkal inkább csatlakoznak ehhez az elithez, hogy az ún. alsóbb osztályt elnyomják. A társadalom legalacsonyabb státuszú kisebbségét rendszerint megfosztják az alapvető jogok garanciáitól, legyenek azok politikai szabadságjogok, vagy társadalmi-szociális jogosultságok. Több európai országban is, szinte versenyeznek a politikai pártok abban, hogy melyikük lép fel keményebben a népszerűtlen kisebbséggel, például az illegális bevándorlókkal szemben.

A létező demokrácia és a béke

Az egyik legjobban propagált elméleti feltételezés, hogy a tartós béke megvalósulásához a létező demokrácia világrendszerre válására van szükség. E szerint az elmélet szerint a demokráciák nem viselnek háborút egymással szemben. A kutatás azonban nem támasztotta alá ezt az elméletet és tényekkel nem igazolható, hogy a létező demokráciák békésebben viselkednének, mint a más berendezkedésű országok. Amit viszont alátámasztott a kutatás az a következő: (1) valamennyi létező demokráciában fennáll a nagyarányú vagyoni és jövedelembeli különbség. (2) Ez a vagyoni és jövedelmi különbség egyetlen egy demokratikus államban sem csökkent folyamatosan. (3) Azokban a demokráciákban, amelyek már több mint egy nemzedék óta fennállnak, a **vagyoni** egyenlőtlenség növekedett. (4) Ugyanezekben a demokráciákban a **jövedelmi** egyenlőtlenségek is növekedtek.

A létező demokrácia és a globális egyenlőtlenség

Noha történelmileg a demokratikus államok a gazdaságilag leghatékonyabbak, a létező demokrácia globális szinten sem csökkentette az egyenlőtlenségeket. A legfejlettebb ipari demokráciák nyilvánvaló gazdagsága ellenére például Afrika egyes térségeiben 100 milliók élnek olyan színvonalon, amely nem éri el a középkori Európa szintjét. A 20-ik században a leggazdagabb államokban demokratikus rendszer volt. Ennek ellenére az elmúlt 150 évben a vagyoni javak globális elosztása nem változott. A létező demokrácia nem készíti arra gazdagokat, hogy az országon belüli szegényeknek - nemzetközi szinten pedig a szegény országoknak - pénzt adjanak. A vagyonos réteg a kezében lévő magánpénzrendszerrel működteti a fejlett ipari demokráciák gazdasági életét. Ez a kamatozó hitelpénzrendszer, a benne működő kamatos kamat mechanizmus révén, lehetővé teszi, hogy országon belül a vagyon a szűk pénzügyi elithez, nemzetközi vonatkozásban pedig, a leggazdagabb országokhoz áramoljék. Ennek eredményeként évről-évre nő a szakadék a pénzvagyonosok és a társadalom egyre jobban eladósodott többi része, valamint a gazdag ipari demokráciák és a harmadik, sőt negyedik világ szegény országai között. Az erőforrások igazságosabb elosztásával, így például újraelosztó adózással, ún. transzfer adók bevezetésével csökkenteni lehetne a vagyoni és jövedelmi különbségeket. Erre néhány demokratikus állam már példát is szolgáltatott. Az egyik ilyen történelmi példa az, amikor a német egyesítést követően a

korábbi nyugat-német tartományok különleges jövedelmi adóval támogatták az egykori Kelet-Németországot alkotó új német tartományokat. Az Európai Unióban az a hivatalos politika, hogy a regionális össztermék (GNP) nem lehet az uniós átlag 75 százaléka alatt. Ennek a politikának része az is, hogy az erre rászoruló és az ezt kérelmező tagországokat a GNP-jük 6 százalékával támogatják évente.

Ha a gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségből indulunk ki, akkor megállapíthatjuk, hogy földgolyónk jobban nézne ki demokrácia nélkül, mint a megvalósult reál-demokráciával. A demokratikus berendezkedésű országok létrejötté egybeesett egy példa nélkül álló nagy globális egyenlőtlenséggel. A globális méretű egyenlőtlenség – mind abszolút, mint relatív értelemben – egyre nagyobb az egyes országok össztermékében, GDP-jében kifejezve. Az elmúlt 150 évben egyre szélesedett a jövedelmi szakadék az államok között. Ezt támasztják alá a rendelkezésre álló statisztikai adatok, amelyekből látható, hogy a gazdasági-jövedelmi különbségek kisebbek a demokráciák között, mint a demokratikus és nem demokratikus országok között. A Világbank adatai szerint mintegy 2,8 milliárd ember él napi 2 dollár jövedelem alatt. Közülük 1,2 milliárd kevesebb, mint 1 dollárból kénytelen megélni. Akadnak olyan nem-demokratikus rendszerű országok, pl. az Egyesült Arab Emirátusok, ahol az életszínvonal magas. Ugyanakkor vannak szegény demokráciák is. Mégis a gazdasági jólét és a demokratikus rendszer közötti kapcsolat oly szoros, hogy egyes kutatók a gazdasági jólétet a létező demokrácia előfeltételének tekintik. Egyes teoretikusok egyenesen azt állítják, hogy a létező demokrácia gazdaggá tesz. De a statisztikusok ehhez hozzáteszik, **hogy a fejlett ipari országok – jelentős mértékben - más országok szegényen tartásával lesznek gazdaggá.** Tény, hogy a létező demokráciákban jelenleg hiányzik a politikai akarat olyan nagyarányú nemzetközi szintű jövedelem-átcsoportosításra, amely csökkentené a szegény országok és a fejlett ipari demokráciák közti szakadékot. Az ipari demokráciák a jelek szerint strukturálisan képtelenek egy ilyen politikai akarat létrehozására.

A létező demokrácia és a nacionalizmus

A vagyonos elit szervezett magánhatalmát fenntartó liberális demokrácia, elválaszthatatlanul kapcsolódik a nacionalizmushoz és a nemzetállamhoz. A demokrácia és a nacionalizmus párhuzamosan fejlődött. A rendkívül meggazdagodott szűk uralkodó réteg többek között a nemzeti hovatartozás fokozott hangoztatásával állította maga mellé a társadalom hátrányos helyzetűvé vált rétegeit. Azt hangoztatta, hogy nem a vagyoni különbségek megosztó-szétválasztó ereje, hanem az egyazon nemzeti közösséghez való tartozás érzése a lényeges. A reál-demokrácia játékszabályai szerint a hatalmat a nép által megválasztott képviselők meghatározott ideig, vagyis a következő választásig gyakorolják. A demokrácia szó egyben a jogegyenlőséget is kifejezi, a többség formális uralmát a kisebbség felett, az állampolgárok szabadságának és egyenjogúságának az elismerését. A nép fogalma azonban bizonyos értelemben megfelel a nemzet fogalmának és egy nemzetállam népe azonos a nemzettel. A nyugati demokráciák politikusai felváltva beszélnek „nemzetünkről”, „népünkről” és az „állampolgárok közösségéről”. A demokraták, azaz a népuralom hívei ragaszkodnak a démosz, a nép kategóriájához, mint a demokrácia társadalmi rendszerének az alapvető politikai egységéhez. Történelmileg mindez elvezetett a liberális demokrácia és a konzervatív nacionalizmus szövetségéhez.

A **konzervatívok** mindig készek voltak arra, hogy erősítsék az állami struktúrát olyan mértékig, amely lehetővé teszi a változást akaró népi erők szükséges kontrollját. Az individuális szabadság és a szabadpiac harcosai: **a liberális demokraták** sem viszonyultak ellenségesen az államhoz. A liberális demokraták kezdettől fogva védelmezték az egyént és az egyén jogait az állammal szemben, s ezért kényszerűségből támogatták az általános választójogot, amely az egyetlen garanciája a demokratikus rendszerű államnak. Ezáltal maga

az állam vált azoknak a reformoknak első számú hordozójává, amelyeknek meg kellett szabadítaniuk az egyént, a polgárt a múltból örökölt társadalmi kötöttségek alól. A **szocialisták** számára az állam hajtotta végre a közakaratot. A **konzervatívok** számára az állam védelmezte a hagyományos jogokat a közakarattal szemben. A **liberálisok** számára az állam hozta létre azokat a feltételeket, amelyek lehetővé tették az egyéni jogok érvényesítését. Mindhárom egymással rivalizáló ideológia szerint az államot erősíteni kellett a társadalommal szemben, miközben retorikájukban valamennyi arra hivatkozott, hogy a társadalmat kell erősíteni az állammal szemben. Az 1789-től 1848-ig terjedő időszakban a forradalom hívei és ellenzői álltak egymással szemben. A politikai küzdelem tehát a liberálisok és a konzervatívok között zajlott. Azokat, akik magukat radikálisoknak, jakobinusoknak, republikánusoknak vagy szocialistáknak nevezték - valójában a liberálisok militáns képviselőinek tartották. A mai napig fennálló liberális-szocialista szövetség a liberális és egyenlőségi gondolkodásban gyökerezik. 1830 táján kezdett elkülönülni a liberalizmus és a szocializmus, és 1848-ra ez az osztódási folyamat be is fejeződik: a két irányzat szétválk. Ugyancsak ekkor kezdődik a liberálisok és a konzervatívok összebékülése. A konzervatívok felismerték, hogy a tulajdonjog védelme tekintetében azonosak a törekvéseik a liberálisokéval. A konzervatívok számára a tulajdon jelképezte a folyamatosságot és ez volt az alapja a családi és a közösségi életnek, a nemzeti összetartozásnak. Egybekapcsolta őket azon forradalmi törekvések elleni fellépés, amely törekvések fenyegethették volna vagyoni helyzetüket.

Közeledtek a konzervatívok és a szocialisták is egymáshoz. Nem bizonyult teljesen igaznak az a feltételezés, hogy a konzervativizmus és a szocializmus kizárja egymást. A konzervatívok ugyanis támogatják a tekintéllyel rendelkező és aktivista államot, ugyanúgy ahogyan a szocialisták. A liberális-szocialista szövetség eredményeként létrejött egyfajta szocialista liberalizmus. A liberális-konzervatív szövetség révén pedig egyfajta konzervatív liberalizmus. Vagyis a történelmi fejlődés során előállott **kétfajta liberalizmus**. Egyes szerzők, így **Immanuel Wallerstein** felveti azt, hogy „nem tekinthetők-e a különböző 20-ik századi totalitárius rendszerek a konzervatív-szocialista szövetség egyik maradandóbb formájának abban az értelemben, hogy létrehozták a tradicionalizmusnak egy olyan alakzatát, amely egyszerre volt populista és szocialista. Ha ez így van, akkor ezek a totális rendszerek olyan változatot képeztek, amelyben a liberalizmus maradt a központi helyen. . . A liberalizmus erőteljes ellenzésének látszata mögött megtalálhatjuk mindeme rendszerek kívánalmainak a közös alkotóelemét, azaz a hitet a termelékenység növekedése révén elért haladásban, amely a liberálisok szentírása volt. Ílymódon levonhatjuk azt a következtetést, hogy a szocialista konzervativizmus bizonyos módon a liberalizmus egyik variánsa volt, ördögi formában.” Wallerstein ezután felteszi a kérdést, hogy nem lenne-e helyes 1789-et követően csupán egy igazi ideológiáról: a liberalizmusról beszélni, amely azonban három változatban mutatkozott meg. Wallerstein szerint 1789 és 1848 között a küzdelem a konzervativizmus és a liberalizmus között zajlott, amely kulturális hegemóniára törekedett. 1848 és 1914 között a liberalizmus uralkodó helyzetben volt, miközben a marxizmus szocialista ideológiája megpróbált vele rivalizálni. 1917 és 1989 között megvalósult az így értelmezett liberalizmus világszintű egyeduralma. Wallerstein úgy véli, hogy a leninizmus, amely retorikájában élesen bírálta a liberalizmust, valójában annak egyik megtestesítője volt.

Előző fejtegetéseinkben a liberalizmus kifejezést a liberális demokrácia szinonimájaként használtuk. A legtöbb demokrata meg van arról győződve, hogy a demokrácia, vagyis a népuralom legitim rendszer, függetlenül attól, hogy ki hogyan határozza meg: ki és mi a nép? Még a teljesen zárt faji-nemzeti közösségek is lehetnek demokratikus berendezkedésűek. A demokratikus nacionalista álláspont a legtöbb demokrata számára elfogadható és szinte valamennyi létező demokratikus állam ezt el is fogadja. A demokrácia tehát megerősíti a nacionalizmust, mint az állam létrehozásának megalapozó eszmerendszerét.

A létező demokrácia, mint ostromlott erőd

A nemzetállam és a globális egyenlőtlenség kombinációja hozta létre a szegénység világoceánjában a létező demokrácia ostromlott erődjét. Soha nem volt könnyebb egyik kontinensről a másikra utazni, mint manapság, de a migráció, az emberek áramlása a gazdag nyugati demokráciákba rendkívül nehéz. A nagy jövedelmű demokráciák kevesebb bevándorlót engedélyeznek, mint néhány demokratikusnak nem tekinthető ország (pl. Egyesült Arab Emírátságok). Azok az országok, amelyek nemzeti jövedelmükből a legmagasabb részt fordítják a bevándorlás korlátozására, mind demokráciák. Ugyancsak demokrácia a legtöbb olyan ország, amelyik elektronikus megfigyelőrendszerrel védelmezi határait a bevándorlók elöl. A demokráciák lényegesen kevesebb segínyt juttatnak el a szegény országoknak, mint amelyre gazdasági teljesítményük növekedése lehetőséget nyújtana. Az egy főre jutó nemzeti jövedelemben a legnagyobb különbségek a demokráciák és a nem demokratikus országok között vannak.

A liberális demokráciák egyformaságát és egyöntetű alkalmazkodását az irányító elit igényeihez azóta bírálják, amióta létrejöttek. Kezdetben ez a kritika vágyakozást fejezett ki az arisztokrata individualizmus iránt, s még ma is közkedvelt módszer elitistának minősíteni ezt a fajta bírálatot. Mára az arisztokrácia kulturális különállását a nivótlan tömegkultúra harsány és szenzációhajhász különállása váltotta fel. A kulturális konformitás elleni bírálat elsősorban a liberális társadalomnak szól, s nem a demokráciát, mint politikai rendszert támadja. A reáldemokrácia apológiai szerint a demokráciát, mint politikai rendszert nem lehet felelőssé tenni az uniformizált kultúráért vagy a társadalmi konformitásért. A demokrácia-propaganda különösen Kelet-Európában 1989 után a demokráciát politikailag dinamikusnak és belsőleg változatosnak igyekezett beállítani. Valójában valamennyi nyugati demokráciában olyan megszilárdult pártrendszerek jöttek létre, amelyeket zárt elitek irányítanak. Ők alkotják a politikai osztályt. Ezekbe a zárt politikai csoportokba rendkívül nehéz bejutni. A létező demokráciának ez a rendszere kívülről tekintve se nem dinamikus, se nem nyílt a megújulásra, az innovációra. Mindennek az eredményeként a létező demokráciákban a megújulást jelentő politikai eszmék hiánycikket képeznek. A politikai hatalmon osztozkodó pártok között a különbség csökken. A liberális demokrácia egyre erőteljesebben akadályozza újabb nagy politikai pártok létrejöttét, és ezért csekély esély van arra, hogy tízévenként olyan politikai párt alakuljon, amely elnyeri a választópolgárok 5 százalékának a szavazatát. A demokrácia tehát olyan társadalmakat hozott létre, amelyek túlságosan is egyhangúak és uniformizáltak. A reál-demokrácia olyan megvalósult utópiának bizonyult, amely szinte minden vonatkozásban kudarcot vallott saját eszméinek a gyakorlatba való átültetése során. A liberális demokrácia olyan társadalmat hozott létre, amely magát utópiaellenesnek tekinti. A liberális ideológia szerves részét képezi az utópiaellenesség. A liberális és a demokrata utópiaellenesség egy és ugyanaz a dolog. A liberális demokrácia számos híve az utópikus eszmék következményének tartja a totális rendszerek megszületését Európában. Ezért több liberális demokrata ma is hirdeti, hogy a politikai rendszert meg kell védeni a társadalommal folytatott utópista kísérletezésektől. Számukra a demokrácia - többek között - valamiféle utópia ellen védelmező mechanizmus.

A létező demokrácia önimádata és viszonya a kritikához

A létező demokrácia meglepően nagy ellenállást tanúsít minden valódi megújulást jelentő innovációval szemben. Ez összefügg azzal, hogy képtelen elfogadni bármely alapvető bírálatot. A demokrácia-elmélet hívei időnként kijelentik, hogy a létező demokrácia tökéletlen rendszer, de a gyakorlatban mégis vallásos tiszteletben részesítik. Demokratikus

társadalmakban a demokrácia bírálata még alapvető elveinek a kétségbevonása nélkül is gyanús és elutasításban részesül. Különösen elutasítják azt, hogy a demokratikus rendszer elfajulhat és degenerált, korrupt rendszerré válhat. Ezt a fajta bírálatot a fasizmussal azonosítják, amelynek a propagandájában valóban szerepet játszott a demokrácia elfajzása, morbidnak és enerváltak bélyegzett dekadenciája.

A demokrácia egyes mai bírálói a korrupciót hozzák fel ellene, felsorolva olyan eseteket, amikor politikusokat megvesztegettek. De a reál-demokrácia alaposabb bírálói elsősorban abban látnak kivetnivalót, ahogyan ez az istenített társadalmi berendezkedés az elmúlt ötven évben fejlődött. Sokat hivatkoznak például az amerikai elnökválasztás elfajulására, hogy már nemcsak elmarad a valódi politikai programok és személyiségek versengése, hanem a kampány-menedzserek által előállított politikusi arculatok is konfekció-áruvá váltak. Bírálat tárgyává teszik azt is, hogy Nagy-Britanniában Tony Blair kormánya hétről-hétre a közvélemény-kutatásokhoz igazítja politikáját azért, hogy maximalizálja választói körében a támogatók arányát. A bírálók egyik fő érve, hogy egyre nő a választópolgárok közömbössége, s ez tükröződik a választásokon való folyamatosan csökkenő részvételben. Ugyancsak szemére vetik a demokráciának, hogy elfordult az általa hirdetett politikai esélyegyenlőségtől és a valódi önrendelkezéstől. A bírálatok kiemelik, hogy a reál-demokráciák integrált hatalmi elitje az önrendelkezést és a politikai-gazdasági esélyegyenlőséget nem tekinti a létező demokrácia alapvető – lényegi - tulajdonságának. A demokratikus társadalmakban berendezkedett szervezett magánhatalom elutasítja, hogy ezt a rendszert korruptnak és degenerálnak minősítsék. Ez az elutasítás logikailag azt jelenti, hogy a politikai és gazdasági egyenlőséget, valamint az önrendelkezést megtagadó reál-demokrácia belső tulajdonságainál fogva szükségszerűen tiszta, igazságos és tökéletes rendszer. Ez egyfajta társadalmi önimádathoz vezet, amely rokonságot mutat a túlzó nacionalizmusokban fellelhető nemzetimádattal. A demokrácia tökéletességének és megszentelt voltának ez a hiedelme létrehozta az önelégültségnek egyfajta légkörét, amely elzárja az utat minden alapvető megújulás előtt. A megszentelté minősítés ellene van minden változtatásnak, minthogy ami szent, azt meg kell őrizni. Minden olyan reform és újítás, amelyet csak demokratikusnak nem minősíthető eszközökkel lehetne végrehajtani, a demokráciában eleve tilosnak minősül, még akkor is, ha társadalmi hasznossága egyértelműen bizonyítható. Európa-szerte a demokrácia ma a szabad piac és a szabad kereskedelem korlátot nem ismerő kiterjesztésével és elmélyítésével azonosul. A reál-demokrácia bevezetése a deregulációt, privatizációt, piacorientált politikát, a szabad kereskedelmet és a globalizációt jelenti a nyomában járó hatalmas egyenlőtleniségekkel. A létező demokrácia - függetlenül a népuralom eredeti jelentésétől - ma már nem létezik az ún. szabad piactól elválasztva. Gazdasági értelemben a demokráciát a pénztőke és a korporációk korlátlan szabadságát biztosító szabad piaccal, vagyis a pénzügyi fölényrel való visszaélés szabadságával lehet azonosítani. Az alapvető emberi jogok és politikai szabadságjogok egy része, így például a tulajdonhoz való jog, egyrészt liberális-demokrata jog, másrészt a gazdaság működésének előfeltétele. A piac szó valójában a szervezett magánhatalom szépitgető elnevezése. A gyülekezési és egyesülési szabadság - különösen, ha azt jogi személyek, gazdasági társulások formájában értjük - egyértelműen azzal jár, hogy szabadon jöhetnek létre a piac arctalan, csak absztrakt jogi személyiséggel bíró, szereplői. A liberális demokráciában, vagyis a szervezett magánhatalom uralmának a körülményei közepette a jog uralma pedig azt jelenti, hogy a szervezett közhatalom - az állam - a rendelkezésére álló erőszak-monopólium segítségével köteles megvédeni a szervezett magánhatalom pénzmonopóliumát, magántulajdonát és így biztosítani cselekvési szabadságát. A jog uralma biztosítja a szervezett magánhatalomhoz tartozó társulások, a bankok és korporációk cselekvési szabadságát. Történelmi tény, hogy a szervezett magánhatalom monopolizált „piaca” már létezik a legtöbb államban. A szervezett magánhatalom tulajdonában lévő korporációk állítják elő az áruk és szolgáltatások döntő

részét az ipari demokráciákban. A szervezett magánhatalom által dominált demokráciában természetesen a szervezett közhatalom, az állam, csak igen korlátozottan ellenőrizheti a pénzügyi és a gazdasági tevékenységet. A szervezett magánhatalomnak ez a monopol gazdasága, amelyet eufemisztikusan modern piacgazdaságnak neveznek, csak az elfajzott reál-demokrácia körülményei között alakulhatott ki. A nyugati demokráciák ma már egyetlen országot sem ismernek el demokratikusnak, amelyik nem rendelkezik a szervezett magánhatalom számára a szabad pénzügyi és gazdasági tevékenységét biztosító monopol gazdasággal, azaz a „modern piacgazdasággal”.

Amikor a nyugati demokráciák katonai erőt vesznek igénybe, hogy terjesszék a demokráciának nevezett társadalmi berendezkedést és érvényt szerezzenek az emberi jogoknak, akkor rendszerint rákényszerítik ezekre az országokra a szervezett magánhatalom pénzügyi és gazdasági uralmát, azaz az átértelmezett „szabad piacgazdaságot”. A demokratikus politikai berendezkedés belsőleg valóban kialakított egyfajta piaci kultúrát. A demokráciák még ma is fennen hirdetik, hogy elkötelezett hívei az olyan etikusan hangzó céloknak, mint a piaci verseny. Az ilyen etikusnak tekintett törekvéseket erkölcsi kötelezettség rangjára emelt evidenciának tekintik. Egy demokratikus állam polgára valószínűleg elutasítaná azt a javaslatot, hogy országát tudatosan versenyképtelenné tegyék. Még akkor is elutasítaná, ha ez legitim stratégia lehetne a világ erőforrásainak az újraelosztására és fenntartására. Az ENSZ adatai szerint ma az emberiség fejlett ipari demokráciákban élő 20 százaléka fogyasztja el a rendelkezésre álló erőforrások 86 százalékát, és a Föld népessége 80 százalékának csupán az erőforrások 14 százaléka jut.

Mibe került az átmenet a létező demokráciába?

A Közép- és Kelet-Európában 1989 után lezajlott változások először mutatták meg a történelemben, hogy a szervezett magánhatalom uralmát jelentő reál-demokráciába való átmenet milyen negatív hatásokat eredményez. A fejlett ipari demokráciákban a demokratikus berendezkedés 100-200 év alatt fejlődött ki. Nagy-Britannia 1800-ban egészen másképpen nézett ki, mint 2000-ben. A hatalmas különbség nem csak a demokrácia hatásának tulajdonítható. Kelet-Európában viszont az új politikai és gazdasági rendszer néhány éven belül került bevezetésre, mégpedig viszonylag pontos statisztikai megfigyeléssel párosulva. Ezért ha összehasonlítjuk 1995 Oroszországát 1985 Szovjet-Oroszországával, akkor a különbség döntően a gazdasági és politikai átmenetnek tudható be. Az átmenet a reál-demokráciába rendkívül sokba került. A legnagyobb ár, amit fizetni kellett, az emberi életek elvesztése, ami statisztikailag tükröződött a várható élettartam nagyarányú csökkenésében Kelet-Európa legtöbb országában – de különösen az Orosz Föderációban. Legszembetűnőbb a fiatal és középkorú férfiak halálozási arányának növekedése. A második legnagyobb költség az elhalálozási arányszám folyamatos növekedése. Ez megmutatkozik olyan betegségekben, mint a tuberkolózis, amely korábban már nem számított népbetegségnek. A harmadik ár: a szegénység példa nélkül álló növekedése, a jövedelmek nagyarányú csökkenése. A szegénység növekedésének egyik legfőbb okozója a csökkenő jövedelmekkel és emelkedő inflációval párhuzamosan a vagyoni és jövedelmi különbségek rendkívüli megnövekedése volt. Az ötödik ár, amit fizetni kellett a demokráciáért a nemek közötti megkülönböztetés fokozódása. A szovjet birodalom fennállása idején az érvényes kvóták elősegítették, hogy számos nő került döntéshozói pozícióba. A demokratikus rendszer következtében drasztikusan csökkent a vezető állású nők száma. Ugyancsak kisebb lett az állásban lévő nők száma, miközben a rájuk nehezedő munkateher – háztartáson kívül és belül – megnövekedett. A demokráciáért fizetett hatodik ár az iskolázási rendszer jelentékeny romlása. A hetedik költség a munkanélküliség nagyarányú növekedése, az alulfoglalkoztatottság, valamint a

feke és a szürke gazdaság tényerése. Mindezt kiegészítette az egyéni biztonság és a közbiztonság drámai romlása.

Milyen haszonnal járna a reál-demokrácia lecserélése ?

A szovjet birodalom felbomlásával Kelet-Európában és Oroszországban tanúi lehettünk, mekkora károkat okozott a pénzoligarchia szervezett magánhatalmának a kiépülése a reál-demokrácia politikai rendszerének a bevezetésével. Vegyük most közelebbről szemügyre, hogy milyen haszonnal járna a bevezetett rendszer lecserélése, pl. egy olyan régebbi demokratikus modellel, amilyen a demokrácia hazájának nevezett Nagy-Britanniában működik. Az első következmény a várható élettartam megnövekedése lenne. A második, hogy javulna a közegészségügy és csökkenne a különböző fertőző betegségekben való megbetegedés aránya. Harmadik lenne a szegénység nagyarányú csökkenése. Negyedik következményként mérséklődnének a jelenlegi nagy jövedelembeli különbségek. Ötödikként megnövekedne a nők társadalmi státusza. Többen kerülnének ismét politikai és gazdasági vezető pozícióba. Hatodikként több erőforrás jutna a közoktatásra és a nevelésre, továbbá növekedne az oktatás színvonala. Hetedikként csökkenne a munkanélküliség. Kevesebb embernek kellene teljesen bizonytalan munkakört betöltenie, vagy pedig rendkívül alacsony termelékenységű munkát végeznie. Ezt az összehasonlítást lehet tudománytalannak nevezni, de a demokrácia elkötelezett hívei maguk is gyakran alkalmazzák az összehasonlítás módszerét a különböző társadalmi és politikai berendezkedésű országok között. Így például gyakran hasonlították össze a sztálinista Oroszországot a hitlerista Németországgal. Ma a fő hivatkozási ország az Egyesült Államok. Az a nemzetközi pénzügyi közösség, amely erősen szorgalmazta Kelet-Európában és az egykori szovjet birodalomban a gazdasági-társadalmi átmenetet, szintén alkalmazza a hosszútávú összehasonlításokat igen nehezen összemérhető társadalmak között. A demokrácia igazolására azonban elfogadhatónak tartják a nemzedékeken átívelő, a kultúrákon keresztül hatoló rendkívül eltérő társadalmak összehasonlítását. Ha pedig ez így van, miért ne lehetne a demokrácia bírálatakor is ezekhez a módszerekhez folyamodni?

Hogyan határozzák meg a demokrácia hívei a létező demokráciát?

Thomas Christiano a „The Rule of Many: Fundamental Issues in Democratic Theory, Westview. P.3.” (A sok uralma: A demokrácia elmélet alapvető kérdései) című művében így foglalja össze a demokrácia alapelveit: „Először, a demokráciában a nép uralkodik. A népszuverenitás értelmében minden döntésre képes felnőtt személy egy testületbe tömörül, hogy meghatározza az életükre vonatkozó jogszabályokat és politikát. Minden polgárnak egy szavazata van ebben a döntési folyamatban. S mindenkinek lehetősége van arra, hogy véleményt nyilvánítson a követendő eljárásokról. Másodsor, minden polgárnak joga van ahhoz, hogy egyenlő félként vegyen részt a döntéshozatalban. A politikai egyenlőség a döntési folyamatban való egyenlőséget jelenti... Minden polgárnak joga van ahhoz, hogy éljen annak a lehetőségével, hogy véleményét és bármely más polgárt támogató érveit kifejtse, hogy a közérdeklődésre számot tartó ügyek széles skálájáról halljon. Mindenkinek joga és kötelessége, hogy nyílt és fair vitában részt vegyen. Ezek a demokráciának az ideái. Ezek csak részben valósulnak meg egy modern demokráciában. Az egy személy egy szavazat szabályt a törvényhozói testületek megválasztása során betartják. Bárki pályázhat közhivatalra. A választások során számos politikai párt versenyez a hatalomért, eltérő társadalmi elképzelések mellett érvelve. A különböző jelöltek és pártok politikai kampányai nagyrészt ezen egymással szembenálló nézetek megvitatásából állnak. S mindenkinek

megengedett, hogy ebbe a vitába beleszóljon. A társadalom tűri és bátorítja a közérdeklődésre gyakran számot tartó témák kemény megvitatását.”

Robert Alan Dahl „Democracy and its Critics, *New Haven University Press p. 221-222*” című könyvében a demokráciát polyarchyának nevezi, azaz olyan politikai rendszernek, amelyben jelen kell lennie a következő hét intézménynek: (1) Választott tisztségviselők; a politikára vonatkozó kormányzati döntések feletti ellenőrzés alkotmányosan választott tisztségviselők előjoga; (2) Szabad és tisztességes választások; a megválasztott tisztségviselők rendszeresen megtartott és fair választások útján kerülnek hivatalba, amelyek során kényszerítésre rendszerint nem kerül sor. (3) Aktív választójog, vagyis minden nagykorú személy részt vehet a választáson. (4) Passzív választójog, azaz minden nagykorú személynek joga van arra, hogy hivatalt viseljen. (5) Szólásszabadság; a polgároknak joguk van ahhoz, hogy a politikai kérdések széles körében a szigorú büntetés veszélye nélkül véleményt nyilvánítsanak, beleértve a tisztségviselők, a kormány, a rendszer, a társadalmi és politikai rend, valamint az uralkodó ideológia bírálatát is. (6) Az alternatív tájékozódáshoz való jog; a polgároknak joguk van ahhoz, hogy más forrásokból is tájékozódjanak; ilyen alternatív információs források nemcsak léteznek, de jogi védelemben is részesülnek. (7) Egyesülési és társulási autonómia; ahhoz, hogy különböző céljaikat elérhessék, beleértve az előzőekben felsoroltakat, a polgároknak joguk van viszonylag független társulások és szervezetek létrehozására, beleértve a független politikai pártokat és érdekcsoportokat.

...A polyarchya valamennyi intézménye szükséges egy ország kormányzásában a lehető legmagasabb szintű demokrácia megvalósításához.”

Jeremy Kirk a „Constitutional implications from representative democracy” (Alkotmányos implikációk a képviseleti demokráciából) című művében írja: „A demokrácia, szó szerint, a nép általi uralmat, kormányzatot vagy hatalmat jelenti. Logikailag és történelmileg ez tartalmazza a többségi uralomnak az eszméjét. A képviseleti demokrácia a demokráciának olyan formája, amelyben elsősorban a nép közvetve kormányoz, választott képviselők útján, nem pedig közvetlenül gyakorolja a hatalmat.”

A létező demokrácia és az emberi jogok

Ma már általánosan elfogadott gyakorlat, hogy a demokrácia meghatározásába belefoglalják az emberi jogokat és a politikai szabadságjogokat. Az amerikai Freedom House a következő szempontok szerint minősít egy országot demokratikusnak vagy sem:

- Van-e szabad és független tömegtájékoztatási rendszer, és léteznek-e a kulturális megnyilvánulás más formái?
- Vannak-e szabad vallási intézmények, s van-e lehetőség a vallásos meggyőződés egyéni és közösségi kifejeződésére?
- Van-e gyülekezési, tüntetési szabadság és lehetőség a nyilvános vitára?
- Létezhetnek-e szabadon politikai és kvázi-politikai szervezetek, pártok, civil szerveződések és alkalmilag társult csoportok ?
- Van-e független igazságszolgáltatás?
- A polgári és a büntetőjogi ügyekben a jog előírásai szerint döntenek-e, vagy sem ?
- Egyenlően alkalmazzák-e a lakosság minden részével szemben a jogszabályokat ?
- Van-e védelem a politikai terrorral, a jogtalan fogvatartással, száműzetéssel, a kínzással szemben, származzék ez akár a rendszer ellenzőitől vagy támogatóitól ?
- Van-e lehetőség nyílt és szabad vitára ?

- Van-e személyes autonómia ? Ellenőrzi-e az állam az utazást, a lakóhely vagy a munkahely megválasztását ? Van-e lehetőség elkerülni az ideológiai kényszerítést és a túlságos függőséget az államtól ?

Noha jogokat soroltunk fel, de ez a felsorolás valójában a ma uralkodóvá vált reál-demokrácia meghatározásának is tekinthető. A kérdések a létező demokrácia mai követelményrendszerét tartalmazzák. A demokrácia-elméletben az emberi és polgári jogok, a politikai szabadságjogok és a demokratikus kormányzás kategóriái kristályosodtak ki.

Mi a létező demokrácia ellentéte ?

A létező demokrácia hívei gyakran hivatkoznak Hitlerre és a fasizmusra azt sugalmazva, hogy aki ellenzi a reál-demokráciát, az „fasiszta, olyan mint Hitler”. Ez természetesen nem fogadható el a létező demokrácia ellenpólusa meghatározásának. A nyugati politikatudomány a demokráciát rendszerint a diktatúrával, az autoriter (tekintélyuralmi) vagy totális rendszerrel hasonlítja össze. A totalitarizmus elmélete nagyrészt a hidegháború terméke. Az 1950-es évek amerikai társadalomtudományában formálódott ki ez az elmélet, amikor kiéleződött a sztálinista kommunizmussal szembeni ellenállás. A totalitarizmus elmélete szerint a hitleri nemzetiszocialista rendszer, és a sztálinista bolsevik rendszer többé-kevésbé azonosnak minősíthető. Az 1960-as évekre ez az elmélet már kiment a divatból, noha továbbra is használták Hitler és Sztálin azonosítását. A demokrácia-elmélet gyakorlóit még ma is a totális rendszert jelölnék meg a demokrácia ellenpólusaként. Második ellentétként valószínűleg használnák az autoriter, vagy autokrácia kifejezést. A terrorizmus vagy az abszolutizmus, netalántán a gazdasági diktatúra nélküli önrendelkező társadalom fogalmát szinte biztos, hogy nem említene. Ifjabb George Bush, a jelenlegi amerikai elnök megfogalmazása szerint a terroristák Amerika demokratikus rendjét és szabadságát fenyegetik, de mégse úgy tekint a terrorizmusra, mint alternatív társadalmi rendszerre, vagy kormányzati formára. Beszélhetünk egy totális vagy autoriter társadalomról, de egy terrorista uralmi formáról, mint tartósan fenntartható kormányzati rendről aligha szólhatunk.

Karl J. Friedrich amerikai társadalomtudós a „The unique character of totalitarian society, *Totalitarianism, New York*” (A totális társadalom különleges jellemzője) című művében a következőképpen határozta meg a totális társadalmak legfőbb jellemzőit 1953-ban:

- Van egy hivatalos ideológia, amely az emberi létezés valamennyi lényeges vonatkozását felöleli. Az adott társadalom valamennyi tagja köteles ehhez legalább passzívan alkalmazkodni. Ennek az ideológiának központi tanítása, hogy az adott társadalom az emberi fejlődés legfejlettebb, végső formája.
- A társadalmat egyetlen tömegpárt irányítja, amely felöleli a lakosság mintegy 10 százalékát, azokat az embereket, akik feltétlenül elfogadják az uralkodó eszmerendszert és készek mindent megtenni annak általános uralma érdekében. Ez a párt hierarchikusan szervezett és zárt oligarchia irányítja, rendszerint egy vitathatatlan tekintélyű vezetővel az élén.
- Érvényesül az ellenőrzés csaknem teljes monopóliuma, amely a párt és az őt kiszolgáló káderek kezében van.
- A tömegtájékoztatási eszközök ellenőrzése feletti monopólium is a pártállami bürokrácia kezében van.
- Az erőszak-apparátus nemcsak a rendszer „ellenségeit” nyomja el, de felhasználásra kerül a lakosság önkényesen kiválasztott csoportjaival szemben is.

A hivatalos ideológiához való alkalmazkodás, mint általános követelmény, azonban nemcsak a totális rendszerekre jellemző, hanem a demokratikus társadalmakra is, hiszen a demokratikus országok elvárják, hogy polgáraik demokraták legyenek. A totális rendszerek elméletével foglalkozó társadalomtudósok minden bizonnyal nem tüzték maguk elé a nem demokratikus rendszerek általános ismérveinek az egyetemes megfogalmazását. Mivel a létező demokráciák minősítése a Freedom House követelményeihez hasonló szempontok szerint történik, így a totalitárius kifejezés ma már azt jelenti, hogy az adott rendszerben olyan kormány működik, amely nem szabad választások útján került hivatalba, hogy nincs politikai pluralizmus, azaz többpártrendszer, nincs szabad sajtó és hiányzanak olyan politikai szabadságjogok, mint például a szólásszabadság, a gyülekezési és társulási szabadság. A liberális demokráciákat megelőző politikai és kormányzati rendszerek sem rendelkeztek a Karl Friedrich által felsorolt jellemzőkkel, mégsem lehetett őket egyszerűen totális uralmi rendszereknek minősíteni.

Hasonló probléma van az autoriter (tekintélyuralmi) rendszer, vagy az autokrata rendszer meghatározásával. Azokat a rendszereket, amelyekben a liberális demokrácia elemei nincsenek meg, vagy csak részben lelhetők fel, autoriter vagy autokrata rendszereknek szokás nevezni. Közéjük tartoznak a hagyományos monarchiák, arisztokrata uralkodórétegükkel. De ide sorolhatóak a különböző, nem hagyományos diktatúrák és a Latin-Amerikában, Afrikában gyakran hatalomra került katonai kormányzatok. A nyugati demokrácia-elmélet nem rendelkezik a létező demokrácia alternatív rendszerére vonatkozó átfogó elmélettel. Nem tudják megfelelően meghatározni és csoportosítani azokat, akik jobb híján „nem-demokratáknak” nevezhetőek.

A létező demokrácia és demokratizmus

A demokratizmus a demokrácia elengedhetetlen és együttes követelményeinek csupán a részleges meglétére utal. Adva van egy társadalom, amely még nem demokrácia, de a demokrácia bizonyos ismérveivel már rendelkezik, és a további követelmények teljesítésére is törekszik. A demokrácia meghatározása tehát nem lehetséges bizonyos követelményrendszer, a demokrácia ideológiája nélkül. Ebben a vonatkozásban a demokrácia azoknak az uralma, akik magukat demokratáknak tartják, és akik meg vannak arról győződve, hogy demokratáknak kell a hatalmat gyakorolniuk. Ugyanakkor a demokrácia-elmélet művelői, általánosságban, elutasítják, hogy ideológiai eszmerendszernek tekintsék a demokráciát, vagy akár „belief system”-nek (meggyőződésen alapuló rendszernek) tekintsék – egy semlegesebb kifejezést használva. A létező demokrácia támogatói meg vannak arról győződve, hogy így vagy úgy, de a létező demokrácia az ideológia felett áll. A liberális demokraták a demokrácia formáit és eljárásait hangsúlyozzák, és azt állítják, hogy a demokrácia, mint rendszer politikailag semleges. De az a tény, hogy a demokráciának, mindenek előtt a liberális reál-demokráciának vannak hívei és ellenzői, már elgyöngíti ezt az álláspontot.

Véleményünk szerint valamennyi társadalmi kérdés megítéléséhez nemcsak annak az eldöntése tartozik, hogy mi igaz és mi nem, mi felel meg a tényeknek és mi nem, hanem az is, hogy mi szolgálja a véleményalkotó szükségleteit, érdekeit és értékeit. Vagyis társadalmi kérdésekben érdekek és értékek által orientált eszmék is befolyásolják álláspontunkat. Nemcsak azt kell eldöntönnünk, hogy mi felel meg a tényeknek, hanem azt is, hogy ezek a tények szolgálják-e érdekeinket és értékeinket vagy sem. Vagyis szükségszerűen ideologikusan, érdekek által befolyásoltan gondolkodunk. Ennyiben az ideológia kiküszöbölhetetlen minden olyan véleményalkotásból, amelyben szerepel az ember és az emberi társadalom. A demokrácia tehát ideológiai eszmerendszer is, és a reál-demokrácia liberális eszméi a létező ideológiák egyik változatát alkotják. A demokrácia tehát nem tekinthető érték-semlegesnek és érdek-közömbösnek, mert nem küszöböli ki az ideológiát és

nem áll az utópiák felett. A liberális demokrácia eszméi nyomán létrehozott reál-demokrácia maga is egy utópia sikertelen átültetése a gyakorlatba.

Ha a demokrácia eszme- és követelményrendszer, akkor a rendszer keretei között élő emberek szükségleteit, érdekeit és értékeit felölelő etikával is rendelkeznie kell. Egy tökéletes demokráciában, amelyben nincsenek a demokráciát ellenző személyek, mindenki alkalmazkodni fog ehhez a demokratikus etikához. Ennek a demokratikus etikának a legfontosabb követelménye, hogy a demokratikus kormányzati rendszert nem szabad megbuktatni, **vagyis a demokrácia nem terjed ki a demokrácia demokratikus módszerekkel való lecserélésére.** A demokratikus államok saját demokratikus jogrendjükre támaszkodva kívánják fenntartani létezésüket és megőrizni kohéziójukat. Egy demokratikus kormányzati rendszer lecserélése politikailag és jogilag teljesen elfogadhatatlan és még a megvitatása is tabu egy demokráciában. Mi történik egy létező demokráciában, ha meggyöngül a demokratikus jogrend? Egy szabad és többpártrendszerű demokráciában elvileg lehetséges demokratikus választások útján akár sorozatban is leváltani a választott kormányokat. De a kormányok akár sorozatos leváltása sem tekinthető demokráciának. A demokráciának a formái és eljárásai azért léteznek, hogy ezek a formák és eljárások megteremtsék a demokrácia szilárd alapját, a legitim jogrendet. Az a kormány, amelyet demokratikus eljárások betartásával választottak, az abszolút legitim kormánnyá válik. Az Egyesült Államokban, ahol szilárd alkotmányos rend van, kulturális tabu nem a nép saját kormányának tekinteni a megválasztott kormányzatot.

A demokratikus formák és eljárások tehát nem csupán díszítő ornamensek, hanem a létező demokrácia lényegét képezik. Ennek az érvelésnek az a legfőbb fogyatéka, hogy az eljárások nem pótolják a tartalmi elemeket, vagyis a népuralomhoz fogalmilag hozzátartozó erkölcsiséget, azaz valamennyi ember szükségletének, érdekeinek és értékeinek a védelmét. Ez a védelem csak akkor lehet hatékony, ha nem csak a formális jogegyenlőség, hanem a tényleges esélyegyenlőség is védelemben részesül. Azaz egy demokrácia tartalmilag csak akkor tekinthető demokráciának, ha biztosítja minden ember számára képességeinek és életlehetőségeinek az optimális kibontakozását. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha a gazdasági és pénzügyi esélyegyenlőség révén **folyamatosan fenntartható** az egy főre és egy négyzetkilométerre eső optimális gazdasági teljesítmény. Ha a demokrácia csak a vagyonnal rendelkező szűk csoport érdekeit és hatalmát védelmezi a társadalom többségével szemben, és ha e többségnek csupán a tartalom nélküli formális eljárásokban való időnkénti részvételt nyújtja demokrácia címen, akkor az a demokrácia nem nevezhető etikai szempontból sem demokráciának. Ennek ellenére a demokrácia-elmélet hívei szerint egy demokratikusan megválasztott kormányzatot, ha az döntéseit a demokratikus eljárásokkal és a jog uralmával összhangban hozta, nem lehet leváltani, még akkor sem, ha döntése erkölcsileg helytelen és ellentétes a polgárok döntő többségének az alapvető szükségleteivel, érdekeivel és értékeivel.

A formáknak és eljárásoknak ez az abszolút előnyben részesítése a demokrácia tartalmi elemeivel szemben aláássa a demokratáknak azt az igényét, hogy a reál-demokrácia mindenek felett való érték, és semmisen lehet jobb és fontosabb nála. Valamennyi demokratikus berendezkedésű állam igényt tart politikai rendszere legitimitására, azaz, hogy törvényeit betartsák, bírái ítélezhessenek s, hogy polgáraikat megadóztathassák. Mindezt etikai hivatkozással teszik, erre alapozzák legitimitásukat. Ez nagyon hasonló arra, ahogyan korábban a katolikus egyház is igényt tartott a tévedhetetlenségre és vezetőjének egyes nyilatkozatait a feltétlen erkölcsi igazság rangjára emelte. Egyes demokratikus kormányzatok ezt az érvelést nem fogadják el, és a demokratikus szót inkább a legitim kifejezés szinonimájaként használják. Legitimnek tekintik önmagukat mind politikai, mind morális értelemben. Sok demokrata úgy véli, hogy jobb kártékony dolgokat tenni demokratikusan, mint a közérdeket és a közjót szolgáló tetteket végrehajtani diktatórikus módszerekkel. Úgy tekintenek a demokratikus formákra és eljárás módokra, mint erkölcsileg legitimáló

erőforrásra, amely bármely döntést erkölcsössé tehet. A demokraták, általánosságban, meg vannak arról győződve, hogy nincs erkölcsi erő, tekintély vagy alapelv, amely legitimé tehetné a demokratikus döntések nem demokratikus eljárással való megváltoztatását.

A reál-demokrácia uralkodó etikája szerint a demokrácia bármely hibájának a kijavítására az egyedüli módszer maga a demokrácia. A modern demokráciákban nincs olyan politikai tekintély és erő, amely kívülről avatkozhatna be a demokratikus eljárásokba. Ha valami hibás döntés születik, nincs egy magasabb bíróság, amelyben a demokrácia ellen lehetne fellebbezni. A létező demokráciában a demokrácia hibái ellen is csak a reál-demokrácia saját játékszabályai szerint lehet harcolni, és semmiféleképpen nem erő alkalmazásával. Az antidemokratikus kifejezés a bűnöző és a gonosz szinonimája. E kifejezés használata a társadalom elleni támadásra utal, a terrorizmus valamilyen formájára. Gyakorlatilag tehát a demokraták abszolút morális elsőbbséget tulajdonítanak a demokráciának, vagyis abszolút legitim rendszernek tekintik. Még az igazságosságot sem tekintik erkölcsileg magasabbrendűnek. Azt állítják, hogy a demokrácia maga az igazságosság, vagy legalábbis az igazsághoz vezető út egy része. Ha pedig a demokraták tagadják, hogy létezne olyan erkölcsi követelmény, amely fontosabb lehet a demokráciánál, akkor helyes azt állítani, hogy a demokráciát megfellebbezhetetlen erkölcsi abszolútumnak tekintik. A ma uralkodó demokrácia-elmélet a fennálló rend legitimizálását szolgálja, noha nyilvánvalóvá vált, hogy a reál-demokrácia a történelem legigazságtalanabb vagyoni különbségeit hozta létre, s ezért kártékony rendszernek tekintendő az emberiség túlnyomó többsége számára.

A másik alapvető elv, amihez ragaszkodnak a reál-demokrácia elkötelezettjei, az elszakadás feltétlen elutasítása. Kétségtelen, hogy a korlátlan kiválás, elszakadás, önállósodás értelmetlenné tenné a demokráciát. Ha egy társadalomban szabad és tisztességes többpárti választás eredményeként a veszteseknek módjukban állna, hogy kiváljanak az adott társadalomból, elszakadjanak az adott országtól, és külön államot hozzanak létre, senki sem fogadná el ezt demokratikus rendszernek. A demokraták számára kell lennie egy olyan feltétlen tiszteletben tartandó egységnek, amelynek a túllépése nem megengedett. Ez az egység a „demosz”, a nép, legyen ennek a fogalomnak bármi is a tartalma. A demosz gyakran nem más, mint a modern nemzetállam. Ezért a nemzetállam és a reál-demokrácia elválaszthatatlan kapcsolatban van egymással. Kétségtelen, hogy a legitimitás a szecesszióval, az államból való kiszakadással összeomlik. Éppen ezért a nemzeti egységhez való ragaszkodás pozitív magatartás egy adott nemzethez tartozó személyek számára.

Az európai földrészen ma létező reál-demokráciák nem felelnek meg a demokratikus mitológia által hirdetett eszményeknek és követelményeknek. Ezek a demokratikusnak nevezett rendszerek nem az abszolút monarchiák vagy a totális rendszerek elleni népi felkelés eredményeként jöttek létre. Sokkal inkább állíthatjuk azt, hogy a létező demokrácia hódítás útján terjedt. Történelmileg szemlélve az történt, hogy a demokratikus rendszerű államoknak egy szövetsége tudatosan törekedett a világ többi részén a terjeszkedésre hódítás útján. Nehéz valami különösen nemeset, csodálatra méltót vagy erkölcsösöt találni egy ilyen hódító háborúban. Általában mellőzni szokták annak említését, hogy milyen szerepet játszott a reál-demokrácia elterjesztésében, illetve a demokratikus átmenetben a katonai vagy gazdasági hadviselés. Ugyanakkor a kérdéssel foglalkozó kutatók tisztában vannak azzal, hogy elsősorban az Egyesült Államok részéről valóságos háború folyik saját létező demokráciájának az elterjesztésére. Még akkor is, ha elismerik, hogy a demokráciát nem az adott ország belső viszonyai hozták létre, vonakodnak rámutatni, hogy a külső katonai erő döntő szerepet játszott.

Lawrence Whitehead szerint, a demokrácia elterjedésének több változata is megkülönböztethető: a létező demokráciák 2/3-a 1990-ben - legalábbis részben - kívülről jövő tudatos beavatkozásnak köszönhetik létrejöttüket. Whitehead hangsúlyozza a külső tényezők

meghatározó szerepét a reál-demokrácia elterjesztésében. Az Egyesült Államok hivatalos szervezete a USAID (amerikai segélyszervezet) a következő program megvalósításán dolgozik: (1) alkotmányos mechanizmusok létrehozása a célországokban, beleértve technikai és szervezeti segítségnyújtást alkotmányozó gyűlések és tanácskozások létrehozására. Programjába tartozik a demokratikusan választott törvényhozások működésének elősegítése és döntéshozói tevékenységük hatékonnyá tétele. (2) További törekvésük olyan jogrendszerek kialakítása, amelyekben független törvényhozás és a polgári hatóságok által ellenőrzött rendőrség működik, és amelyekben a felmerülő jogviták megoldására alternatív és informatív mechanizmusok is rendelkezésre állnak. (3) A USAID foglalkozik olyan helyi önkormányzatok életre hívásával, amelyek a helyi önkormányzat alkotmányos szerveiként működnek. (4) A USAID demokrácia-programjának része olyan választások előkészítése, amelyek a választópolgárok bizalmát élvezik. (5) A demokrácia elterjesztésének a programjához tartozik a szakszervezetek és a hivatásbeli szövetségek, valamint a civil szervezetek tevékenységének a hatékonnyá tétele. (6) A programhoz tartozik a politikai pártok működésének elősegítése; (7) a független tömegtájékoztatás biztosítása és a (8) fegyveres testületek polgári ellenőrzése. (9) A USAID támogatja a kormányzatok társadalmi ellenőrzését és számonkérhetőségét mind országos, mind helyi szinten. (10) Az iskolaügy területén támogatja a lakóközösségek aktív részvételét.

Ez a nem teljes felsorolás, amelynek célja a demokrácia építése, azaz az amerikai értelemben felfogott reál-demokrácia terjesztése a világ még nem demokratikusnak tekintett többi részén, nagyon is megmutatja, hogy a létező demokrácia nem a benne lévő vonzerő miatt terjed, hanem tudatos beavatkozás eredményeként.

A reál-demokrácia hívei részben arra alapozzák morális fölényüket, hogy a demokratikus rendszerekben az egyes személyt meghatározott jogok illetik meg. Már említettük, hogy liberális demokráciák arra is hivatkoznak – tévesen -, hogy politikailag és ideológiailag semlegesek. Még a létező demokrácia modellrendszereiben is a demokrácia ellenfeleit kizárják a közéletből, s gyakran politikailag is üldözik. Ebben a vonatkozásban a létező demokrácia hasonló a többi rendszerhez, és mindent megtesz annak érdekében, hogy biztosítsa fennmaradását.

Bizonyos politikai pártok korlátozása, illetve elnyomása normális gyakorlat a fennálló liberális demokráciákban. Ezt azzal indokolják, hogy morálisan és politikailag sem várható el egy létező demokráciától, hogy eszközöket biztosítson ellenfelei számára magának a demokráciának az aláadására. Ha a létező demokrácia szót kicseréljük a létező diktatúra kifejezésre, akkor kiderül, hogy ugyanez a megfogalmazás a diktatúrára is érvényes, hiszen a diktatúra is igényt tart arra, hogy ne adjon eszközt ellenfelei kezébe saját létének a megsemmisítésére. Tehát a létező demokráciával kapcsolatban is megállapíthatjuk, hogy olyan politikai rendszer, amelyben a pártként is felfogható demokratikus erők abszolút politikai hatalmat birtokolnak, legalábbis a demokráciát ellenző erőkkel szemben. Ebben a rendszerben a demokrácia ellenségeinek üldözése intézményesen történik, rendszerint politikai szervezeteik betiltása révén, kiadványaik cenzúrázásával, s gyakran politikai tevékenységük kriminalizálásával, azaz bűncselekménnyé minősítésével. Ha a létező demokrácia valóban annyira magasabbrendű társadalmi, gazdasági és politikai rendszer lenne, amint azt hívei állítják, akkor nem lenne szüksége arra, hogy adminisztratív, elnyomó módszerekkel lépjen fel azokkal szemben, akik ezt a rendszert elutasítják.

A létező demokrácia is totális rendszer

A reál-demokráciákban a negatív, tiltó rendelkezések, amelyekkel a demokraták ellenfeleiket próbálják semlegesíteni, meghatározó szerepet játszanak, de még ennél is fontosabb az, ahogyan a reál-demokráciákban gondoskodnak az ún. demokratikus kultúra

nevelés útján való terjesztéséről. Ez az oktatási kényszer megkérdőjelezi a létező demokráciának az erkölcsi magasabbrendűségere tartott igényét. Ugyanis egy valóban magasabbrendű oktatási és nevelési rendszernek ilyenfajta kampányra nem lenne szüksége. A reál-demokráciáknak ezt a demokratikus kultúrát szorgalmazó kampányát - bizonyos fokig - össze lehet hasonlítani az egyes nemzetállamok erőfeszítésével nemzeti kultúrájuk megőrzésére. A demokratikus kultúra kizáró jellegű, mert másfajta kultúrának az egyenjogú létezését nem teszi lehetővé. Így például elképzelhetetlen, hogy egy reál-demokráciában a totális rendszer kultúrája is létezzék. Ez a fajta feltétlen tiltás a demokratikus kultúrának is bizonyos totális jelleget kölcsönöz. A liberális reál-demokráciákban a demokrácia és a demokratikus magatartás kötelezettsége az egész rendszert áthatja. Ez érezhető a nevelési rendszerben is, annak valamennyi szintjén. A politikatudomány egy reál-demokráciában kizárólag a demokráciát igenlő elméleteket tekinti tudományosnak és oktatásra méltónak. A politikaelmélet valójában a demokrácia-elméletet jelenti, mert csak ez legitim a létező demokráciában. Számos szerző kifejezetten bele is írja tankönyvébe: a diákokat nem szabad arra bátorítani, hogy magát a létező demokráciát tegyék kérdésessé. Ha mégis bírálat hangzik el a reál-demokrácia rendszerét illetően, akkor arra bátorítják a diákokat, hogy tanulják meg, miként lehet a létező demokráciát még demokratikusabbá tenni. Arra nem készítik fel őket, hogy mi lehetne a jelenlegi reáldemokráciánál igazságosabb és jobb társadalmi rendszer. Gondolkodni is csak a liberális demokrácia terminológiájában megengedett. A reál-demokráciának azt a kártékony tulajdonságát, hogy mindenütt létrehozta a világtörténelem eddig ismert legnagyobb vagyoni különbségeit, annak tulajdonítják, hogy a liberális demokrácia alapelvek nem elégségesek, ezeket tökéletesíteni kell. Ugyanakkor hangsúlyozzák, hogy a probléma gyökere nem magában a liberális demokráciában van.

Olyan liberális demokráciákban, mint az Egyesült Államok és Kanada, például a koldusokat védelemben lehet részesíteni a bíróságok előtt azon az alapon, hogy a koldulás valójában a szólásszabadság egyik formája. De azt, hogy a reál-demokrácia milyen fogyatékoságai hozzák létre azokat a társadalmi viszonyokat, amelyekben emberek egy csoportja csak koldulás révén tudja biztosítani megélhetését, az nem kutatható. Vagyis egy demokrácia nem hajlandó foglalkozni a gazdasági esélyegyenlőség folyamatos megújításával, az emberiség közös tevékenysége által előálló vagyon folyamatos újraelosztásával, ami a megoldást jelentené. De ugyanakkor képmutató módon megengedi, hogy érvényesüljön a szólásszabadság a koldulás formájában is.

Egyenlő-e a létező demokrácia a szabadsággal?

A rendszerváltás óta negyedik ún. „szabad választáson” részt vevő magyar társadalom hónapokon át hallhatta, hogy „amióta szabadok vagyunk, és demokráciában élünk” azóta a magyar nép ismét lehetőséget kapott arra, hogy sorsát kezébe vegye és „a jövő elkezdődött”. Mivel a magyar választópolgárnak csak arra van joga, hogy négyévenként részt vehessen a politikai elit azon részének a kiválasztásában, amelyik sem pártprogram formájában, sem egyéni képviselőjelöltként tett ígéretéhez nincs kötve, ezért a politikai szabadsága csupán abból áll: beleszólhat abba, hogy a következő négy évben mely párt, illetve képviselő legyen az, aki nem tartja be választási ígéreteit. Ez tehát a szabadság, amely politikai vonatkozásban jutott a magyar választóknak. Gazdasági téren viszont, abból áll a szabadságuk, hogy tudomásul vehették a nemzeti vagyon 90 %-nak a magánkézbe adását s a befolyt ellenérték száz százalékának adósságszolgáltatásra való fordítását úgy, hogy az adósság közben megnégyszereződött.

De honnan jött a magyar társadalmat súlytó hatalmas adósság? A demokratikus rendszerű Nyugat 1973 és 1989 között kölcsönadott Magyarországnak 1 milliárd dollárt, de ugyanezen időszak alatt elvitt az országból 11 milliárd dollár kamatot úgy, hogy az ország

külső adóssága mégis 20 milliárd dollárra növekedett („Külső eladósodás és adósságkezelés Magyarországon” – MNB Műhelytanulmányok II. – 1993.02./56 p.) Nos, a demokrácia eredményeként ez a társadalmat súlytó öss zadósság – külső és belső, állami és nem-állami, bruttó és nettó – 2002-re 80 milliárd euró fölé emelkedett. A magyar társadalom ennek az óriási adósságnak a terheit köteles viselni, s átadni évről évre az eladósodást az országra rákényszerítő nyugati pénzvilágnak évi 8 milliárd eurót kitevő összeget, anélkül, hogy bármit is kapna ellenszolgáltatásként cserébe. A létező demokrácia tehát azt jelenti a magyar nép túlnyomó többsége számára, hogy minden évben 3 hónapot köteles ingyen dolgozni az arctalan pénzvviszonyokba elrejtőző láthatatlan urai számára. Ez a reál-demokrácia valójában a modern feudális függőség egyik változata. Álnokabb, mint a feudalizmus, mert a feudális rendszerben a jobbágy tudta, hogy ki a földesura, s kinek robotol. A kamatfüggőség rendszerében a magyar társadalom, mintegy 80%-a úgy robotol, hogy személyesen nem ismeri urait. Sőt azzal sincs tisztában, hogy a magánellenőrzés alá került pénzrendszer miatt minden évben köteles mintegy háromhavi jövedelmét átadni a pénzrendszert kisajátító pénzoligarchiának. A magyar nép a rendszerváltás következtében a létező demokrácia és a szegénységgel párosuló szabadság körülményei közepette élhet. Ez a demokrácia azonban a szervezett pénzhatalom diktatúrájának a kulisszája - alibi-demokrácia -, és ez a szabadság a lakajok szabadsága a privilegizált kisebbség, továbbá a cselédek és a szolgák szabadsága a túlnyomó többség, a rendszerváltás vesztesei számára.

Az amerikai Freedom House ideológusai és munkatársai természetesen másképp határozzák meg a demokráciát és a szabadságot. Az ő meghatározásuk szerint a demokrácia és a szabadság lényegében fedi egymást. Ezért a liberális demokrata reál-demokráciák kapják a szabadság szempontjából a legjobb minősítést. De ha elemezzük a Freedom House szakértőinek a minősítéseit, akkor megállapíthatjuk, hogy érvelésük lényegében ördögi körben mozog. Ha a politikai szabadság azt jelenti, hogy demokráciában élünk, akkor a demokrácia jelenti a politikai, a gazdasági és az egyéni szabadságot. A piacgazdaság vagy a piac, amely a liberális demokráciák gazdasági alapját képezi, valójában a szervezett pénzhatalom uralmát jelenti a gazdasági életben. A szervezett pénzhatalomnak ez a „piacnak” nevezett uralma korlátozza a társadalmi és gazdasági szabadságot. Olyannyira, hogy ez a korlátozás a politikai szférában meglévő szabadságot is aláássa. A szervezett pénzhatalom liberál-demokrata védelmezői azonban tagadják, hogy a pénzvagyton monopóliumával rendelkező nemzetközi pénzügyi közösség keményen korlátozza a gazdasági és a politikai szabadságot.

A létező demokrácia intenzifikálása

A demokratizáció, vagyis a demokrácia intenzívebbé tétele kísérlet arra, hogy a reál-demokráciák kétségtelenül meglévő negatív tulajdonságait kiküszöböljék. Már léteznek olyan szervezetek, mint például a Demokráciák Közössége, amely fő feladatának a demokratizálás világszintű fokozását tekinti. A Demokráciák Közösségéhez tartozó országok képviselői 2000. júliusában Varsóban tanácskoztak, ahol nyilatkozatot fogadtak el. Eszerint a résztvevők egyfajta demokratikus blokkot hoztak létre és kinyilvánították: „Törekedni fogunk a demokratikus intézmények és eljárások erősítésére. Nagyra értékeljük a demokrácia megszilárdításában a tapasztalatok cseréjét és a legjobb gyakorlatok kiválasztását. Elősegítjük a vitákat, s ahol ez célszerű fórumokat hozunk létre a demokratikus kormányzás témáinak a megvitatására, a demokratizálásról folyó vita elmélyítésére. A közös alapelvek és értékek kutatására tesszük a hangsúlyt, az egyes tagok kétoldalú kapcsolata helyett. Elhatároztuk, hogy együttműködünk a demokráciát fenyegető olyan veszélyek elhárítása érdekében, amelyek az alkotmányosan megválasztott kormányok létét veszélyeztetik.”

A hidegháború befejezésével és a szovjet birodalom felbomlásával a globális unió eszméje és egy központi világkormányzat létrehozása ismét napirendre került. A demokráciák uniója azonban egyelőre nem lenne azonos a nemzetközi rendszerben részt vevő államok uniójával, mivel nem minden állam tekinthető demokratikusnak. Hosszútávon azonban az államok és a demokráciák globális uniója a tervek szerint egybe fog esni. Egy ilyen globális állam megszületése globális etikai normák nélkül aligha lehetséges. Egy ilyen globális etikának tartalmaznia kellene azokat az alapvető értékeket, amelyek minden állam számára kötelezőek. Ez elsősorban a nyugati liberalizmus eszméi szerint formálódna. A nyugati liberalizmus eszméi szerint legitim törekvés az egész világra kiterjeszteni a reál-demokrácia jelenleg meglévő rendszerét. A létező demokráciának ez az elterjesztése azonban egyes liberális demokrata ideológusok szerint nem megengedhető kényszerítéssel. Álláspontjuk szerint a demokrácia eleve soha nem lehet kényszer eredménye. Bármely országban, bármely körülmények között kényszer eredménye csak diktatúra lehet. Demokrácia pedig csak önkéntes választás eredménye. Ez a nézet azonban azt is jelenti, hogy a polgároknak nem áll szabadságukban másféle rendszert választaniuk, mint a jelenlegi reál-demokrácia.

A 2001. szeptember 11-i merényletek után beindult a terror elleni háború. Ez meghirdetőinek a nyilatkozatai szerint a demokrácia és a szabadság érdekében folyik, noha elsősorban a terrorizmus elleni harcot hangsúlyozzák. A terror ellen meghirdetett globális katonai stratégia a demokratikus világrend megvalósítását is célozza. A létező demokrácia tehát igényt tart a demokratikus világrendre. Ez az uralmi igénye azt is jelenti, hogy a nem demokratikus államokat hosszú távon nem tartja legitimnek. Ha pedig az egész világon a liberális demokrácia világrendje és a szervezett pénzhatalom által uralt „piac” létezhet csak, akkor ez nem tekinthető a szabadság rendjének. Nincs olyan egyetemes erkölcs, természetjogi törvény - isteni parancs -, amely előírná, hogy az egész földgolyón az emberiségnek csak egyfajta kormányzati rendszerben szabad élnie. Nincs olyan egyetemes erkölcs, amely előírná, hogy a társadalmi és kormányzati rend más formáit fel kell számolni, és be kell tiltani. A jelenlegi reál-demokrata rend ellenfeleinek nem lesz más választásuk, mint olyan társadalomban élniük, amely őket a zsarnokság ördögi támogatóinak tekinti.

A létező demokrácia tehát nem csak egy kormányzati rendszer, hanem egy olyan globális háború, amely minden demokráciát ellenző állam, kultúra és személy ellen folyik. A terror elleni háború meghirdetői a demokrácia védelmével igazolják akcióikat, noha a demokrácia rendszere nem került közvetlenül veszélybe, és katonai megvédése sem szükségszerű. A reál-demokrácia globális méretű expanziója olyan planetáris méretű polgárháborúként is felfogható, amely a létező demokrácia hívei és ellenzői között folyik. A nyugati demokráciák fegyveres szövetsége: a NATO, olyan térségekben, ahol a demokrácia érdekében beavatkozott (Kosovóban vagy Szerbiában), a demokráciát a demokratikus erők uralmaként határozta meg. Ugyancsak így határozta meg a demokráciát Timorban is, ahol a Nyugat katonai erőt alkalmazott a demokrácia érdekében. Ha közelebbről megvizsgáljuk, mit is jelent a „demokratikus erők” fogalom, akkor kiderül, hogy egy viszonylag kislétszámú Amerika-barát, angol nyelvet beszélő - iskolázottságát, társadalmi státuszát illetően felső-középosztálybelinek minősülő - elit csoportról van szó. A létező demokrácia bevezetése azt jelenti, hogy meghatározott politikai struktúra létesül a globális háttérhatalom által kiválasztott helyi elit uralma alatt a demokratizálásra kiszemelt területen. A demokrácia érdekében alkalmazott erőszak ilyenkor békés erőszak, és a demokrácia érdekében ledobott bombák is békés bombák. A halottak pedig békés és demokratikus áldozatok.

A vezető ipari demokráciák által létrehozott ezen új protektorátusok nagyon hasonlítanak a korábbi gyarmatokra. Fellelhetőek bennük a gyarmati rendszerek legfőbb jellemzői. A békefenntartás nevében fellépő erők beavatkozásukat az erőszakosságok megakadályozásával indokolják, majd pedig azért maradnak ott e térségekben, hogy

végrehajtsák a demokratizációt. Ennek következtében megjelent modern korunkban a demokratikus protektorátus, amely azonban alig különbözik az egykori gyarmatoktól.

Számítani lehet, hogy az elkövetkező évtizedekben növekedni fog a demokratikus protektorátusok száma és ez egyfajta újragyarmatosításhoz vezet. Különösen Afrika az a kontinens, ahol várható a „demokratikus protektorátusok” rendszerének terjedése. Sokat emlegetik, hogy az elmúlt 15 évben rendszerváltás zajlott le az egykori szovjet birodalom által uralt térségekben, így elsősorban Kelet- és Közép-Európában. Arról már kevesebb szó esik, hogy rendszerváltás zajlott le a fejlett nyugati országokban is. Ennek a rendszerváltásnak a lényege például Nyugat-Európában az, hogy a jóléti állam szociális piacgazdaságát a kamatkapitalizmus rendszere váltotta fel, ahol az eladósodott államok, vállalatok és egyes személyek erőforrásaik döntő részét adósságszolgálatra és kamatfizetésre kell, hogy fordítsák. Az állam nem képes többé fenntartani a szociális intézményrendszer olyan finanszírozását, mint, ahogyan az megvalósult a jóléti állam viszonyai között. Az államok választani kényszerültek a kamatfizetés, vagy pedig a szociális intézményrendszer fenntartása között. A kettőt együtt nem képesek teljesíteni. A jóléti állam szociális piacgazdaságának fokozatos megszűnésével, a kamatszédő pénzrendszer magánmonopóliumának a kiépülésével, s a multinacionális korporációk létrejöttével új helyzet állott elő.

A Nyugaton is lezajlott rendszerváltás egyik következménye az, hogy az elmúlt 15 év során megváltozott a nyugati demokráciák magatartása a gyarmatosítással szemben. Ennek az a magyarázata, hogy az 1950-es és 1960-as években a világ pénzügyi, gazdasági és politikai viszonyait döntően befolyásoló nemzetközi pénzügyi közösség a korábbi birodalmi struktúrák, így a gyarmatbirodalmi struktúrák lebontásában volt érdekelt. A szovjet birodalom felbomlásával viszont már a saját globális uniójának kialakításán fáradozik. Ennek részét képezi az új gyarmatosítás. Ez magába foglalja a következő tényezőket:

- A nyugati hatalmaknak és társadalmaknak a szilárd meggyőződését, hogy kulturálisan az összes többi világkultúra felett állanak, valamint azt, hogy a liberális-demokrata értékek egyetemesek.
- Ismét létjogosultságot nyer az a korábbi elképzelés, hogy a nem-nyugati országok több vonatkozásban is „barbároknak” minősülnek.
- Létrejöttek azok a különböző érdekcsoportok és lobbik, amelyek az ellenőrzésük alatt tartott tömegtájékoztató intézményekkel fokozottabban a befolyásuk alá vonták nemcsak a demokratikus országok lakóit, de a világközvéleményt is.
- A külpolitikát, a diplomáciát, valamint a biztonsági intézményeket irányító elitek az új törekvések érvényesítése érdekében fuzionáltak.
- Létrejöttek az ellenőrzés alá vonandó területeken a Nyugat által finanszírozott és rendszerint angolul is tudó helyi elitek, amelyek a háttérhatalom globális koordináló intézményeivel szoros kapcsolatban állnak.
- Az informális háttérirányítás szerves részét képezik az ún. NGO elitek (a Non-Governmental – nem-kormányzati, nem-állami - kifejezés arra utal, hogy a háttérhatalom informális szervezetéhez tartozó elitről van szó, s ezt, a szervezet magánhatalom privát intézményeit eufémisztikusan nem-kormányzati szerveződéseknek nevezik). A „globális civil társadalom” tehát a nemzetközi pénzügyi közösség szervezett magánhatalmának az intézményrendszerét is jelenti. Civil társadalom ugyanis önállóan nem tud megszerveződni, mert nem rendelkezik saját anyagi bázissal. Egy ún. civil szerveződés vagy állami pénzből él – s akkor a közhatalomnak a függvénye, vagy a szervezett pénz hatalom finanszírozza - s akkor annak a kiszolgálója.

A globális civil társadalom valójában tehát a háttérben meghúzódó pénzhatalom saját hálózatát, illetve annak a tartozékát, alrendszerét jelenti.

- Ide tartozik az is, hogy a háttérhatalom ideológusai által megtervezett és politikusai által létrehozott ENSZ ismét alkalmazza az intervencionista módszereket. Az államok belügyeibe való be nem avatkozás elve egyre inkább elveszíti érvényét, és ennek nyomán általánossá válik az egyes nemzetállamok szuverenitási igényének a korlátozása, illetve tagadása is.

A korábbi gyarmati rendszerekkel szemben a most folyamatban lévő „újgyarmatosítás” formálisan nem egy-egy gyarmattartó anyaország irányítása alatt áll, hanem névlegesen olyan nemzetek feletti szervezetek kezében van a döntés, amelyekben a tényleges hatalmat a háttérhatalom informális struktúrái gyakorolják. Az újragyarmatosítás azonban nem azonos a létező demokrácia világszintű terjesztésével, expanziójával. A klasszikus gyarmatosítás, annak idején, például Afrikában kereskedelmi és gazdasági érdekek érvényesítését jelentette. Ezt a gyarmatosítást a nagyhatalmak versengése határozta meg és szerepet játszott benne a faji felsőbbrendűség, valamint a civilizációs küldetés tudata. Az olyan demokrácia érvényesítését szolgáló beavatkozások, mint amilyen Boszniában, Koszovóban, Timorban vagy Afganisztánban történt, egyben civilizációs küldetést is jelentenek. Ezért a globális demokratizáció könnyen válhat egy globális újragyarmatosítást megvalósító civilizáló küldetéssé.

Ha a reál-demokrácia azt fogja jelenti, hogy a nem európai eredetű lakosság felett európai és amerikai származású - euró-atlanti - adminisztrátorok uralkodnak, akkor különösen nehézé válik a létező demokrácia morális felsőbbrendűségére hivatkozni. Ma már tanúi vagyunk annak, hogy a helyi ún. demokratikus erők rendszerint olyan zárt elit csoportot jelentenek, amely kulturálisan és nyelvileg is, de érdekeiben feltétlenül elkülönül a helyi lakosságtól.

A létező demokrácia, a fejlődés akadályja

A reál-demokrácia jelenlegi rendszere akadályozza az átmenetet egy demokrácia utáni igazságosabb és korszerűbb társadalmi rendszerbe. A létező demokrácia olyan tökéletesnek és felsőbbrendűnek tartja magát, hogy nem ismeri el egy utána jövő más rendszernek a legitimitását. Az önfenntartás természetesen minden létező társadalmi struktúrának a lényeges jellemzője. Ez azonban még nem alapozza meg a demokráciának azt az igényét, hogy ő legyen az emberi fejlődés utolsó fázisa. A jelenlegi liberál-demokrata államokban rendszerint különleges jogi tilalmak vannak érvényben, és szigorúan büntetik a létező demokrácia megváltoztatására, lecserélésére irányuló törekvéseket. Ezek közé a különleges tilalmak közé tartoznak azok az alkotmányos korlátozások, amelyek a reál-demokrácia leváltására törekvő személyeket és szervezeteket korlátozzák. Ezeket a reál-demokráciát védő alkotmányos rendelkezéseket a nemzetek feletti állami szerveződések is megerősítik. Így az Európai Unió alaprendelkezései is teljes védelemben részesítik a létező demokrácia rendszerét. A reál-demokrácia ilyen méretű bebetonozása azonban erkölcstelen, mert etikátlannak minősíthető minden olyan törekvés, amely a változást, az előrehaladást akadályozza. Az innovációnak, a megújulásnak elsőbbsége van a demokrácia bebetonozásával szemben. Különösen akkor, ha tekintetbe vesszük, hogy minden demokrácia, ami eddig megvalósult a világ legigazságatlanabb vagyoni viszonyait hozta létre és tartja fenn. Egy ilyen rendszernek minden mással szemben való előnyben részesítése nem igazolható. A demokraták - a reál-demokrácia ideológusai - számára mégis eleve előnyt élvez minden más értékkel szemben.

Ha a történelmet folyamatként szemléljük, akkor a történelmi fejlődés nem legitimálja, nem támasztja alá a jelenlegi demokrácia örökkévalóságát. Európában az abszolút monarchiák

rendszerét váltották fel az első demokráciák. Ez azonban nem jelenti, hogy a fennálló demokrácia soha nem tűnhet el, és soha nem adhatja át a helyét egy igazságosabb és jobb rendszernek. Azt sem jelenti, hogy a létező demokrácia leváltása az abszolút monarchia helyreállításával, vagy valamilyen diktatúra bevezetésével fog járni. Széleskörű az a nézet, hogy minden, ami a jelenben van, a múlt meghaladása, és jobb annál, mint ami volt, ezért nem szabad megszüntetni. A változás azonban nemcsak a múlt felé irányulhat, hanem a jövő eddig ismeretlen rendszere irányába is. Erre az a szokásos válasz, hogy a jelenlegi demokráciát csak egy még jobb, még tökéletesebb demokrácia válthatja fel. E nézet hirdetői szerint a demokrácia nemcsak örök, hanem egyre demokratikusabbá is válik. A demokrácia tehát minden korábbi társadalmi és kormányzati formánál jobban elkötelezett saját magának, mégpedig azért, hogy egyre inkább tökéletesítse önmagát, és maximalizálja teljesítményét. Ezért szinte közhely a demokraták számára, hogy még több demokráciát követeljenek. Ha az egész világ már demokratikus berendezkedésű lesz, sok demokrata akkor is még több demokráciát fog követelni, mert a demokratizálás soha nem lehet teljesen befejezett folyamat. A demokrácia is olyan a szemükben, mint a pénz. Lehet sok vagy kevés, de elegendő soha nem lehet.

Amikor a jövőre vonatkozóan hoznak demokratikus döntéseket, olyan nemzedékek sorsáról döntenek, akik még nem léteznek. Ha például egy város vezetése meghatározza a város fejlesztését, struktúráját, mondjuk ötven évvel előre, a döntést hozók már nem fognak élni, amikor döntésük eredménye viszont meg fogja határozni az akkor élő városlakók életét. Vagyis a jelenlegi demokratikus döntési folyamatból a legérdekeltebbek lesznek kizárva. Nem létezik olyan politikai eljárás, amely a jövő nemzedékek eme kizárását korrigálni tudná. A demokrácia jelenlegi rendszere lehetővé teszi, hogy napjaink nemzedékének többségi része rákényszerítse akaratát a jövő nemzedékekre. Ez tulajdonképpen a demokrácia részvételi és képviselői elveit is kétségbe vonja.

Már csak azért is keresni kell egy jobb rendszert, mint a jelenlegi reál-demokrácia, mert a reál-demokrációkban használatos döntési folyamatok rendkívüli módon manipulálhatóak. Ha például népszavazást tartanak egy európai országban arról, hogy fogyasztható-e a disznóhús vagy sem, a válasz várhatóan igenlő lesz. Ha viszont egy iszlám országban tartanak ilyen népszavazást, akkor a válasz várhatóan nemleges lesz. Ha arról tartanak egy európai országban népszavazást, hogy a nők viseljenek-e fátylat, a válasz feltehetően nemleges lesz. Ha ugyanerről a kérdéstről egy iszlám országban tartanak szavazást, a válasz feltehetően igenlő lesz. Vagyis a kiválasztott döntési kör eleve meghatározza, hogy milyen döntés születhet meg. Egy nemzetállamban a döntés általában az adott államot alkotó nemzet kezében van. Ez is arra utal, hogy a létező demokrácia valójában nemzethez és kultúrához kötött döntéshozatali rendszer.

A demokrácia kutatói valamennyien elismerik, hogy minden demokrációban léteznek hátrányos helyzetű kisebbségek. A modern demokrációkban az egyének szerepe egyre csökken, de csökken a politikai befolyása minden olyan szervezetnek is, amely kevesebb, mint tízezer polgárt tömörít. Vagyis a reál-demokrációban minden egyén politikailag a szélre szorul, marginalizálódik, s kisebbséget alkot. Az Európai Uniót meghatározó szubszidiaritás-elv szerint minden döntést a lehető legalacsonyabb szinten az érintetteknek kell meghozniuk. De ez az elv sem küszöböli ki a kisebbségeket, mert őket lokális szinten is le lehet szavazni. Ennek a problémának az egyetlen megoldása - nemzetállami és lokális szinten is - az elszakadás érvényesülése. Azaz az a kisebbség, amelyet a többség leszavaz, kezdhesen önálló életet. Egyetlen demokrácia sem képes az emberi és politikai jogok biztosításával kompenzálni a kisebbségeket azért, hogy azok elviseljék a többség diktatúráját. A demokrációk ebben a vonatkozásban nem ismerik el az egyén és kisebbség jogát a morális és a döntési autonómiához. Kivételesen megengedik, hogy valaki lelkiismereti okokból ne teljesítsen katonai szolgálatot. A létező demokrácia nem képes az erkölcsi dilemmák

megoldására, pedig korunk emberének számos etikai problémával kell szembenéznie. A reál-demokráciák azáltal, hogy megakadályozzák a kisebbségek elszakadását, a kilépését a többség rendszeréből, valójában kényszerré alakítják át a demokráciát minden olyan kisebbség számára, amely objektív okokból képtelen többséggé válni.

A reál-demokráciák társadalma és kultúrája lehetővé teszi e társadalmak irányítói számára, hogy azok ne tegyenek semmit a nyilvánvaló társadalmi igazságtalanságok ellen. A demokráciák formálisan megválasztott vezetői elismerhetik ezen társadalmi igazságtalanságok létét, de ugyanakkor a reál-demokrácia játékszabályai lehetővé teszik a számukra, hogy kibújjanak beavatkozási kötelezettségük alól. Azt állították és állítják ma is, hogy ők nem avatkozhatnak bele a demokratikus eljárásokba, és tevékenységük kimerül ezen demokratikus eljárások védelmezésében. Vajon a reál-demokrácia körülményei között élő embereknek egészen addig el kell viselniük a világtörténelemben eddig ismert legnagyobb vagyoni különbségeket, amíg ezeket valamikor a távoli jövőben sikerül majd demokratikus módon orvosolni? Még akkor is el kell viselniük ezeket az igazságtalanságokat, ha ezek nemzedékről nemzedékre öröklődnek, s semmilyen jele sincs annak, hogy a demokrácia keretei között meg lehet szüntetni őket? A liberál-demokrata ideológusok szerint az embereknek el kell viselniük ezeket az igazságtalanságokat. A reál-demokrácia ezen elfogult védelmezőinek azonban nincs igazuk.

A magyar demokrácia korlátai

A magyarországi létező demokrácia korlátait jól mutatja az, hogy a könnyebb kormányozhatóságra hivatkozva a parlamentbe való bekerüléshez előírták a 4%-os, majd 5%-os küszöböt a pártok számára. Ez teljesen eltorzítja a választók eredeti akaratát. Pedig ennek az eredeti akaratnak az érvényesülése sokkal fontosabb – lényegét érintő – társadalmi érdek, mint az, hogy könnyebb legyen a politikai elit számára a kormány megalakítása és hivatalban tartása. Hasonlót lehet elmondani a választások tisztaságával kapcsolatosan is. A 2002-es parlamenti választásokon elegendő konkrét adat merült fel ahhoz, hogy elrendeljék az illetékesek a szavazatok újraszámolását. A politikai elit ez elől elsősorban a határidőkre való hivatkozással következetesen kitért. Vajon mi a nagyobb társadalmi érdek egy igazi demokráciában? A választási eredmények gyors közzétevése, vagy pedig a csalások lehetőségének akár az utólagos kiszűrése is a szavazatok újraszámolásával? Egy érdemi demokráciában – ellentétben a formáknak elsőbbséget adó alibi-demokráciával – természetesen a népakarat érvényesülése és a választások tisztaságának a minden eszközzel való biztosítása lenne a fontosabb társadalmi érdek. Ez szolgálta volna 2002-ben Magyarországon is a rendszerváltás veszteseiből álló többség valódi érdekeit, ha nem demokrácia lenne hazánkban, amelynek a hatalmi elitje egészen más szempontoknak ad elsőbbséget.

Az érdemi demokrácia hiányát jelzi az is hazánkban, hogy a mai napig nem magyarázták meg a magyaroknak, miként lehet az, hogy az ország az 1973 és 1989 között felvett 1 milliárd dollár nyugati kölcsönért 11 milliárd dollár kamatot kellett, hogy 1989-ig visszafizessen. Ugyanakkor a magyar társadalom egészét terhelő külső adósság 20 milliárd dollárra növekedett. Nem magyarázták meg azt sem, hogy miután a rendszerváltó kormányok eladták a nemzeti vagyont 90%-át, és a befolyt ellenértéket kizárólag adósságtörlesztésre fordították, mégis miért haladja meg a magyar társadalom egészét terhelő össztartozás – külső és belső, állami és nem állami, bruttó és nettó – 2002-ben a 80 milliárd eurót? A magyar társadalomnak ezen összeg adósságterheit kell évről-évre kitermelnie és átadnia a nemzetközi pénzügyvilágnak minden ellenszolgáltatás nélkül. A magyar demokrácia nagyobb dicsőségére az integrált hatalmi elit a mai napi nem számolt el a magyar népnek a munkája eredményeként létrejött és 1989 után eladott vagyonával. A hivatalba lépett új kormányoknak sürgősen pótolnia kellene ezt a mulasztást. Meg kellene végre mondani a magyar népnek, hogy kinek, mennyiért

adták el a közös vagyont, és mire fordították a kapott ellenértéket? És ha csak adósságcsökkentésre fordították, akkor miért nőtt mégis a négyszeresére a magyar társadalom egészét terhelő össztartozás?

A demokrácia alternatívája

A pénzürelmi rendszerré degenerálódott létező demokráciának – a demokráciának -, azonban van alternatívája. Ez a kamatmentes pénzrendszerrel működtetett és a vállalkozói szabadságon alapuló - monopólium-mentes - gazdaság, amely egyedül képes szavatolni a teljesítményen alapuló esélyegyenlőséget a termelőszférában. A folyamatosan megújuló gazdasági esélyegyenlőség pedig biztosíthatja, hogy ember és ember között csak teljesítménye arányában legyen vagyoni, jövedelmi és hatalmi – társadalmi státusbeli – különbség. A reáldemokrácia kudarca bizonyítja, hogy csak a folyamatosan megújított gazdasági esélyegyenlőség teszi lehetővé az **alulról igazgatott önrendelkező társadalom** működtetését. A gazdasági demokrácia elvetése miatt a reáldemokrácia tartalmatlan formákra és eljárásokra redukálódott a politikai szférában is. Az önrendelkező társadalom lényege, hogy az erőforrások fenntartásával folyamatosan optimalizálódjon az egy emberre és egy négyzetkilométerre számított gazdasági teljesítmény, amely lehetővé teszi, hogy minden egyes ember - képességei kibontakoztatásával – teljes értékű életpályát futhasson be. A reáldemokrácia lecserélésén már sok kutató dolgozik. Az egyik legátgondoltabb alternatívát **Síklaki István** dolgozta ki „**A fennmaradás társadalmi programja**” című munkájában. A fenntartható társadalom általa javasolt alapelvei és értékrendje kiutat jelentenek a reáldemokrácia zsákutcájából, és lehetővé teszik a nemzetközi pénzoligarchia által létrehozott kamatkapitalista rendszer lecserélését egy emberközpontú, természetbarát társadalomra. A globalizálódott uzsoracivilizáció belső ellentmondásai – elsősorban a pénzrendszerbe beépített kamatos-kamat mechanizmus - miatt közeledik a felbomláshoz. Új világtörténelmi korszak előtt állunk. Ennek a korszakváltásnak a tudós előhírnöke Síklaki István.